

zelena dežela

Glasiló Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

št. 75, april 2009

stran

4

Pogovor - Metka Pirš
Kmetija je podjetje na dolgi rok

stran

13

Aktualno
Dobra praksa pri
varstvu rastlin

stran

6

Tema meseca
Dvajset let razstave Dobrote
slovenskih kmetij

stran

20

Pravni nasvet
Promet s kmetijskimi
zemljišči, kmetijami in
gozdovi

Že dvajset let diši po dobrem

» CIRIL SMRKOLJ

predsednik

Pred dvema desetletjema so se na Ptuju sestali zanesenjaki iz različnih inštitucij in k svoji zamisli o promociji podeželskih dobrot v srednjeveškem meščanskem okolju pritegnili kmetice, podeželske žene in kmete, ki so se opogumili in svojih izdelkov niso dali le na ogled in v pokušino, pač pa v ocenjevanje. Verjetno nam je vsem skupen nelagodni spomin na šolsko ocenjevanje, zato toliko bolj lahko občudujemo tiste, ki so pred dvajsetimi leti svoje krušne, mlečne in mesne izdelke prepustili v preverjanje kakovosti. Izdelke, za katere so »recepti« preneseni iz roda v rod z ustnim izročilom, edina šola, v kateri so se lahko izpopolnjevali, pa je bila večletna praksa, delo z materami in očetmi.

Statistika dvajset let dolge zgodovine razstave in ocenjevanj s pomembnim naslovom Dobrote slovenskih kmetij pravi, da so v tem času organizatorji podelili skoraj devet tisoč priznanj različne žlahčnosti – od bronaste do zlate – ter 344 znakov kakovosti. Med prejemniki znakov kakovosti pa je kar nekaj večkratnih dobitnikov. To je res le statistika, vendar se ob takšnih podatkih vedno porodi vprašanje, kaj je v ozadju teh števil? Od kod pridejo vse te dobrote, ki jih je vsako leto več? Od kod želja po oceni lastnega dela in primerjanju z drugimi in kdo so tisti, ki tako skrbno negujejo voljo do ohranjanja kulinarne dediščine in do izpopolnjevanja naučenih veščin?

Zanesljivo so pravi nosilci tovrstnega razvoja kmetice in kmetje sami. Pa vendar njihovi uspehi ne bi bili enaki in tudi marsikdo bi morda že obupal, če ne bi imeli v zaledju strokovne službe, ki jih že desetletja spodbuja k razvoju dopolnilnih dejavnosti, ne le zaradi ohranjanja same dediščine, temveč tudi zaradi zagotavljanja dodatnega ali osnovnega vira prihodka na kmetiji. Kmetijska svetovalna služba Slovenije je v dvajsetih letih večkrat spremenila ime, organizacijsko obliko in uradni status. A vse to ni vplivalo na delo njenih strokovnjakov. In ravno slednji so tisti, ki so spodbujali nosilke in nosilce dopolnilnih dejavnosti, jih opogumljali in jim stali ob strani tako s strokovnimi nasveti kot s povsem človeško podporo.

Razstava Dobrote slovenskih kmetij je primer, kako nepogrešljiva je povezanost med stroko in prakso, med strokovnimi službami in kmeti. Gre za vez, ki jo je potrebno neprestano negovati in izpopolnjevati. In to je smisel dobre kmetijske svetovalne službe. Enako pomembna je povezava med člani Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in njenimi voljenimi organi. V teh dneh bomo praznovali tudi deveto obletnico obstoja Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. V tem času sta se njena vloga in položaj med člani okrepila. Zbornica je tudi pomembno prispevala k dvigu ugleda kmetov in kmetstva širše.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije bo tudi v prihodnje obveščala potrošnike in se prizadevala za prikazovanje realne podobe kmetijstva ter s tem prispevala k boljšemu življenjskemu standardu na podeželju. To je skupna naloga vseh, ki smo vpeti v kmetijstvo, pa čeprav na različne načine. Samo z zavedanjem o povezanosti in skupnemu cilju bomo dosegli takšne rezultate, kot jih danes beleži razstava Dobrote slovenskih kmetij – vedno več in vedno boljše!

IZ VSEBINE

NOVICE

Zelena dežela je dobila prvi uredniški odbor	3
Podeljenih prvih 48 certifikatov v letu 2009	3
Urška Senčar – nova predsednica ZSPM	3

POGOVOR – METKA PIRŠ

Kmetija je podjetje na dolgi rok	4
--	---

TEMA MESECA – DVAJSET LET RAZSTAVE

DOBROTE SLOVENSkih KMETIJ

Dvajset let razstave Dobrote slovenskih kmetij na Ptuju	6
Uspešnih dvajset let	7
Biotehniška šola Ptuj in »Dobrote«	7
Na Ptuj - v mesto stoterih dobrot	8
Letos Savinjska in Koroška	9

ZGODOVINA SLOVENSKEGA KMETSTVA

Organiziranost slovenskih kmetov (1).....	11
---	----

AKTUALNO

Dobra praksa pri varstvu rastlin.....	13
Ne zamudite majskega roka	14
Avstrijska razstava lisaste pasme	15
V Hočah o trsnicarstvu	16

GOZD IN LES

Medved v Ljubljani	17
Javni razpis za sofinanciranje elektromrež in pašnih aparatov..	17

DELO ORGANOV KGZS

Kupujmo domače!	18
Zahtevamo predstavnika kmetov v ES svetu	18

PRAVNI NASVETI

Promet s kmetijskimi zemljišči, kmetijami in gozdovi	20
--	----

MEDNARODNA DEJAVNOST

Podnebne spremembe in EU	21
--------------------------------	----

ZA SPROSTITVEV

27. april in 1. maj	23
Ajdov krapec	23

VABIMO

Napovedi dogodkov	24
-------------------------	----

Ob praznovanju Dneva upora proti okupatorju in 1. maju - prazniku dela želim, da bi ju vsi praznovali složno, brez zamer iz preteklosti, pač pa z veliko mero zavzetosti za boljšo prihodnost.

Ciril Smrkolj,
predsednik

Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Naslov:

Celovška 135, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 513 66 00, faks: 01/ 513 66 50, zelena.dezela@kgzs.si

Uredniški odbor: Andrej Kermavnar (predsednik), Ema Zadel (podpredsednica), Vlado Avguštin, Jože Benec, Bogdana Brilj, Marijana Cvirn, Maks Ipavec, Anita Jakuš, dr. Stane Klemenčič, Jože Meolic, Alojz Pori, Jernej Redek, Franc Režonja in Darinka Sebenik

Odgovorna urednica: mag. Tatjana Čop, tel.: 01/513 66 40, 01/513 66 52

Grafično oblikovanje, prelom in izvedba: Kmetijska založba, d.o.o.

Jezikovni pregled: Marjana Cvirn. **Tisk:** Delo, d. d.

Naklada: 93.000 izvodov. **Cena:** 0,35 €. **Časopis je za člane KGZS brezplačen.**

ZELENA DEŽELA JE DOBILA PRVI UREDNIŠKI ODBOR

Devetega aprila je potekala ustanovna seja uredniškega odbora časopisa KGZS Zelena dežela. Sejo je s pozdravom začel predsednik KGZS Ciril Smrkolj ter jo vodil do izvolitve predsednika uredniškega odbora, Andreja Kermavnarja, pomočnik direktorja Zavoda za gozdove Slovenije. Za podpredsednico je bila izvoljena Ema Zadel. Člane uredniškega odbora so predlagali predstavniki posameznih list oziroma druge zainteresirane inštitucije, imenoval pa jih je upravni odbor KGZS. Na prvi seji je odgovorna urednica mag. Tatjana Čop predstavila predlog uredniškega programa za leto 2009, katerega so po dopolnitvah člani tudi sprejeli. Uredniški odbor Zelene dežele se bo sestajal najmanj dvakrat letno oziroma po potrebi. Člani uredniškega odbora so se zavezali, da bodo tvorno sodelovali pri oblikovanju vsebine časopisa ter uredništvo obveščali o odzivih bralcev. Člani uredniškega odbora so navedeni v kolofonu na drugi strani časopisa.

»MAG. TATJANA ČOP
odgovorna urednica

Podeljenih prvih 48 certifikatov v letu 2009

Predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Ciril Smrkolj je 15. aprila podelil certifikate nacionalne poklicne kvalifikacije 48-tim kandidatom, ki so si pridobili nacionalno poklicno kvalifikacijo s področja živinoreje, vinogradništva, sadjarstva, predelave mesa, mleka in sadja ter izdelave kruha, potic, peciva in testenin na tradicionalen način. »Vesel sem, da se za opravljanje certifikatov odločajo številni mladi ljudje, kar kaže na široke možnosti, ki jih kmetijstvo ponuja in prihodnost, ki jo mladi zagotavljajo,« je na podelitvi poudaril Ciril Smrkolj ter zaželel uspešno poslov-

no pot vsem prejemnikom certifikatov.

Kar 33 tokratnih prejemnikov certifikatov je prejemnikov sredstev ukrepa pomoč mladim prevzemnikom kmetij, ki ga od leta 2004 razpisuje Ministrstvo RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter 75 % zanj namenjenih sredstev prispeva Evropska unija. Njegov namen je delno pokrivanje stroškov prevzema kmetij mlajši generaciji in s tem izboljšanje starostne strukture nosilcev kmetij ter večjo razvojno sposobnost. Eden izmed pogojev ukrepa je izobrazba kmetijske smeri ali ustrezna nacionalna poklicna kvalifikacija.

»MAJDA FILIPIČ

Urška Senčar – nova predsednica ZSPM

Nova predsednica mladih Urška Senčar je doma v Zasavju.

Delegati vseh slovenskih društev podeželske mladine so se 4. aprila zbrali v Šmarju pri Jelšah na redni letni skupščini Zveze slovenske podeželske mladine (ZSPM). Po pregledu poročila za leto 2008 so sprejeli načrt dela za leto 2009. Sledile so volitve v glavni in nadzorni odbor ter disciplinsko komisijo. Za predsednico ZSPM so izvolili Urško Senčar iz Čeč v Zasavju.

Izvolili so tudi podpredsednike: Jožeta Kotnika (odgovoren za sodelovanje s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije),

»Certifikat za živinorejo, ki sem ga prejela danes, je krona mojega dela in potrditev mojega znanja,« je po podelitvi povedala Helena Vivod iz Slovenske Bistrice, ki kmetuje na mešani kmetiji.

Janjo Karner (odgovorna za sodelovanje z evropsko podeželsko mladino) in Aleša Pluta (odgovoren za vprašanja mladih in sodelovanje z mladinskim svetom). Mateja Sešel je prevzela vodenje skupine za informiranje, Matej Zore skupine za izobraževanje in Rok Sedminek komisijo za mlade kmete. Jože Očko je postal glavni tajnik zveze.

Prisotni so bili tudi Tomi Rumpf z ministrstva za kmetijstvo, Marjan Golavšek, podpredsednik sveta KGZS, Jože Čakš, župan občine Šmarje pri Jelšah, in Andreja Krt Stopar iz sektorja za kmetijsko svetovanje pri KGZS.

»ANDREJA KRT STOPAR

Kmetija je podjetje na dolgi rok

Metko Pirš poznajo mnogi v kmetijskih krogih. Je članica sveta Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) ter članica zborničnega odbora za promocijo. Od leta 2006 je podpredsednica Sindikata kmetov Slovenije, dejavna je tudi v Slovenski ljudski stranki, ob tem pa zaključuje magistrski študij na Fakulteti za menedžment v Kopru.

Že zelo zgodaj vas je življenje postavilo na preizkušnjo in ste morali po smrti očeta leta 2003 prevzeti na kmetiji tudi tako imenovana moška opravila. Čemu ste se morali odpovedati v primerjavi z vašimi vrstnicami?

Na delo sem tako kot večina kmečkih otrok navajena že od mladih nog. Ko sem prišla iz šole, je bilo treba vedno kaj postoriti v kuhinji, potem je bila na vrsti šola, nato pa delo zunaj. Po smrti očeta je bilo to treba še toliko bolj. Če sta bila mama in brat odsotna, je bilo treba postoriti vse. Ker sem bila v delovnem duhu vzgajana od malih nog, to ni bilo tako težko. Sem take vrste, da se ne pritožujem. Tisti, ki se samo pritožujejo, se smilijo sami sebi.

S katerimi težavami se sooča vaša kmetija?

Za kmetovanje imamo premalo površin. Ko pa jih želimo najeti ali kupiti, je cena previsoka. To lahko plačajo kmetije, ki imajo zelenjadarstvo, saj se pri njih kapital hitreje obrača. Drugi prodajajo zemljo za industrijske cone in investirajo denar nazaj v kmetijo. So pa tudi panoge, ki so finančno bolj sposobne, predvsem nekatere obrti.

Težave imamo tudi z zemljišči, ki so na območju Nature 2000. Pri teh prihaja do različnega tolmačenja, kaj smemo in kaj ne. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in pre-

Pirševi kmetujejo v Povodju pod Šmarno goro na okrog 35 hektarih lastnih in najetih obdelovalnih površin. Ukvarjajo se s prirajo mleka, v čredi prevladuje črno-bela pasma. Mleko oddajajo v Ljubljanske mlekarne. Leta 2000 so preuredili in povečali hlev, tako da sedaj redijo od 90 do 100 glav govedu v prosti reji.

hrano (MKGP) ter Ministrstvo za okolje in prostor sta v podzakonskih aktih pogosto neusklajena (včasih celo nasprotujoča), kar nam v praksi prinaša številne težave. Leta 2000 smo preuredili hlev iz vezane reje v prosto, kjer smo predvideli tudi

povečanje intenzivnosti kmetije. Leta 2004 pa so začele veljati zahteve navzkrižne skladnosti, ki so začele omejevati razvoj kmetije. Nedopustno je, da se politika tako hitro spreminja, saj je kmetija podjetje, ki deluje na dolgi rok. To kaže, da se

država ne more odločiti, ali bo imela kmete ali ne. Vendar, če ne bo kmeta, se država ne bo mogla kazati navzven z lepo in urejeno krajino. Tako kot je treba skrbeti za zelenico in vrt okrog hiše, tako kmetje skrbimo za urejenost prostora.

Veliko naših zemljišč leži ob avtocesti in gozdu. Če ne bi poskrbeli za obdelavo in košnjo do roba parcel, bi začelo rasti gramovje, kar ne bi lepšalo krajine.

Se pa moraš vedno postaviti za svoje pravice. Pred leti so polagali optični kabel, ki so ga hoteli položiti ravno po sredini naših parcel. Temu smo se uprili, saj je potem treba vedno paziti, npr. pri malo globljem oranju, da ga ne poškoduješ. Potem so kabel položili po obrobju parcel, tako da ne moti.

Na vaši kmetiji opravljajo praktični pouk tudi študentje Biotehniške fakultete in Kmetijskega šolskega centra Šentjur. Kako ste zadovoljni z njimi?

Na naši kmetiji je prakso opravljalo kar nekaj študentov, zadovoljni pa smo bili le s peščico. Sicer je dobro, da imamo take šole, ni pa prav, da na te šole sprejmejo tudi študente, ki se ne morejo vpisati nikamor drugam. Njihovo poznavanje kmetovanja in včasih tudi odnos sta bila katastrofalna. In taki se zaposlijo na delovnih mestih, kjer nam krojijo in grenijo življenje.

Na številnih kmetijah po Sloveniji imamo samske gospodarje. Imate kako zamisel, kako bi lahko reševali ta problem na podeželju?

Starejši gospodarji se bojijo, da bodo ob vse, če bodo prepustili kmetijo mlajšim. To miselnost je treba spremeniti. Menim, da je strah neupravičen, saj bodo mladi vedno potrebovali na kmetiji pomoč in nasvete staršev. Je pa seveda tukaj odprto vprašanje višine kmečkih pokojnin in nasploh višine pokojnin. Določena bi morala biti spodnja in zgornja meja, tako da bi vsak upokojenec v Sloveniji lahko spodobno živel. Tako pa imamo na eni strani prenizke kmečke pokojnine, na dru-

gi pa nekateri dobivajo veliko več, kot potrebujejo.

Pred kratkim ste postali tudi članica odbora za promocijo pri KGZS. Kakšno je po vašem mnenju javno mnenje o kmetih, kako bi ga izboljšali?

Kmeta se pogosto obdolžuje kot krivca za onesnaženje okolja, predvsem s sredstvi za varstvo rastlin. Nihče pa ne opozori, koliko teh sredstev se porabi za zatiranje zelenja ob železniških progah ali vzdrževanje zelenic na Žalah, kaj vse uporabljajo na golf igriščih in nena zadnje, koliko sredstev porabijo vrtničarji.

Kmetje bi se morali med sabo bolj ceniti in biti bolj složni. To bi izboljšalo našo podobo v javnosti. V gostilni za točilnim pultom so vsi glasni in pametni, kako bi bilo treba kaj narediti. Ko se je treba izpostaviti, pa jih ni nikjer. Tisti, ki se izpostavljamo, dobimo pogosto polena pod noge od »pametnih« v gostilni. Ti nam očitajo, da nismo nič naredili ali da delamo le v svojem interesu, kar ni res. Prav nasprotno, kdor se izpostavlja, hitro dobi kako inšpekcijsko več na kmetijo.

Kaj menite o raznih akcijah, kot so izbor lepotic podeželja, televizijska oddaja Kmetija itn.?

Z akcijo, kot je izbor lepotic podeželja, ni nič narobe. Drugače pa je s televizijsko oddajo Kmetija. Ta je bila ponižujoča do kmetov, saj ni prikazovala kmetije kot vrednote. Že znesek nagrade je bil nižji kot pri drugih tovrstnih oddajah. Kako so govorili, predstavljali kmečko delo; to je polomija. Dvanajst ljudi je skrbelo za eno kravo, kar je povsem drugače od dejanskega kmetovanja. Predvsem pa, če bi se na kmetijah toliko prepirali in tako gospodarili, kot so se tam, ne bi obstajala nobena kmetija več.

»MARJAN PAPEŽ

DEJAVNOSTI KMETIC IN PODEŽELSKIH ŽENA

Dejavnosti društev kmetic in podeželskih žena so izjemno pestre in številne. Društva organizirajo strokovna izobraževanja ter posvete s širšimi tematikami (zdravje, odnosi v družini, ohranjanje dediščine ...), članice pa so dejavne tudi na področju kulture. Udeležujejo se strokovnih ekskurzij po Sloveniji in tujini ter prirejajo različna tekmovanja, razstave in družabne prireditve. Lahko trdimo, da ni krajevnih prireditev brez njih.

Pomembnejše teme, ki jih imajo društva v svojih programih, so: socialna varnost družin in odnosi v družini ter med sosedi, zdrava prehrana, zdravje in nega bolnikov, izobraževanje za vzdrževanje doma, tehnologije v kmetijski pridelavi in dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Več bi rade vedele tudi o trženju, oblikovanje cen pridelkov, izdelkov in storitev, embalaži, vodenju evidenc na kmetijah, kaj mora vedeti potrošnik ...

Kmetice se tudi zavedajo, kako pomembno je poznavanje zakonodaje z različnih področij, kot so socialna varnost, dedovanje, dohodnina, obdavčevanje, subvencije, zakonodaja v zvezi s trženjem pridelkov in izdelkov s kmetije ipd. Nove tehnologije so prodrle tudi na kmetije, zato vedno več kmetic čuti potrebo po obvladovanju računalništva, prav tako pa se zavedajo, kako pomembno je znanje tujih jezikov.

Kmetice rade ohranjajo in nadgrajujejo ročne spretnosti, kot so vezenje, šivanje pletenje, kvačkanje, slikanje na svilo, izdelovanje pisanic, izdelkov iz ličja, sena in slame, pletenje košar, izdelovanje rož iz papirja, izdelava cvetnih aranžmajev, uporaba gline, izdelava čestitk ... Prav tako tvorno sodelujejo v različnih projektih zbiranja ljudskega blaga (pesmi, zgodb, starih receptov ...).

Kmetice se zavedajo pomena pridobivanja novih znanj oz. nadgrajevanja obstoječega znanja, zaradi česar se pogosto udeležujejo tečajev za pridobitev nacionalnih poklicnih kvalifikacij.

»MILENA KULOVEC

**NAKUP DOMAČIH IZDELKOV OHRANJA SLOVENSKO PROIZVODNJO!
KUPUJMO DOMAČE!**

Dvajset let razstave Dobrote slovenskih kmetij na Ptuju

V letu 2009 praznujemo dvajseto obletnico razstav Dobrote slovenskih kmetij v minoritskem samostanu na Ptuju. Pobudo za organizacijo prve razstave je junija 1990 dalo Turistično društvo Ptuj. K sodelovanju so pristopile Občina Ptuj, Uprava za pospeševanje kmetijstva RS in Kmetijska svetovalna služba Ptuj, ki je od vsega začetka glavni akter organizacije.

Organizatorje prvih razstav je vodila želja, da se na Ptuju s prireditvijo vzpostavi povezava med turizmom in kmetijstvom. Kmetijska svetovalna služba Slovenije je z organizacijo razstav na Ptuju vzpodbudila razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah po Sloveniji in začela orati ledino tudi za pripravo ustreznih zakonskih predpisov in s tem spodbudnejše pogoje za izdelavo izdelkov na kmetijah.

PRVO LETO 183 PRIJAV, LETOS 1078

Že na prvi razstavi je bilo organizirano ocenjevanje krušnih, mlečnih in mesnih izdelkov. Cilj ocenjevanj je bil izboljšati kakovost izdelkov, ki so po dvajsetih letih zagotovo na visoki ravni. Na prvi razstavi leta 1990 je bilo ocenjenih in kasneje razstavljenih 183 dobrot. Z leti se je število sodelujočih kmetij s svojimi dobrotami na ocenjevanjih večalo in prostori v minoritskem samostanu so postali premajhni, da bi razstavili vse izdelke. Tako se je organizacijski odbor odločil, da bodo razstavljeni le izdelki, ki so pridobili priznanja. Najvišje priznanje na razstavi je znak kakovosti, ki ga dobi izdelek, ki je trikrat zapored prejel zlato priznanje. Že od vsega za-

četka so sodelovale kmetije iz Slovenije in zamejstva, kar je ena od posebnosti ptujske razstave. Skozi čas se je nabor ocenjevanj razširil tudi na druge izdelke. V okviru razstave se je v letih 2002 do 2004 ocenjevala tudi kakovost embalaže. Zanimanje kmetij za sodelovanje na razstavi tudi po dvajsetih letih še vedno raste in v zadnjih nekaj letih organizatorji prejmejo v ocenjevanje preko tisoč izdelkov. Letos jih je kar 1078 v 13 skupinah. Ocenjevanje izdelkov je na visoki strokovni ravni, saj v komisijah sodelujejo izkušeni strokovnjaki z licencami. Izdelki so opremljeni s šiframi zato ocenjevalci ne vedo, čigav je posamezen izdelek. Za vsak ocenjeni izdelek organizator prireditve po ocenjevanju pošlje izdelovalcem izpolnjeni ocenjevalni list z morebitnimi opombami in napotki, kako bi lahko izdelke še izboljšali. To je tudi eden izmed razlogov, da se kakovost prijavljenih izdelkov iz leta v leto dviga, kar potrjujejo podeljena priznanja in znaki kakovosti.

VEDNO POMEMBNEJŠA VLOGA DOPOLNILNIH DEJAVNOSTI

V kmetijski politiki postaja razvoj podeželja vedno bolj pomembno področje. Razvijanje izdelkov v okviru dopolnilnih

dejavnosti in prodaja le-teh predstavljata za kmetije možnost, da za svoje pridelke iztržijo več. Potrjevanje kakovosti le-teh na ocenjevanjih pa prispeva k učinkovitejši promociji kmetij. Da bi nagrajene dobrote ostale prepoznavne v celotnem slovenskem prostoru in skozi vse leto, smo organizatorji razstave v okviru Kmetijske gozdarskega zavoda Ptuj razvili znake kakovosti v obliki nalepk, s katerimi kmetije nagrajene dobrote označijo in jih uspešneje promovirajo. Namen takega označevanja dobrot je tudi obveščanje kupcev o kakovosti izdelkov, kar prispeva k uspešnejši prodaji. Zaščitena blagovna znamka Dobrote slovenskih kmetij je vedno bolj prepoznavna, k temu pa so pripomogle tudi promocijsko-prodajne prireditve na sejnih, na Pogačarjevem trgu v Ljubljani (v okviru prireditev Podeželje v mestu) in v večjih centrih trgovske verige Mercator.

VEČ KOT SAMO RAZSTAVA

Celotno prireditev odlikuje bogat in pester kulturni program, ki temelji na ljudskem izročilu. Vsako leto je na razstavi poudarek na določeni pokrajini. Letos bosta to Savinjska in Koroška. Razstava je z leti pridobila tudi mednarodni značaj, saj svoje izdelke na razstavi in na stoj-

nich predstavljajo tudi kmetije iz sosednjih držav. V samostanskem dvorišču pa kmetje svoje dobrote uspešno tržijo. Obenem potekajo predstavitve domačih obrti. V času trajanja razstave so organizirane različne okrogle mize in posveti s temami, povezanimi z dopolnilnimi dejavnostmi na kmetiji ter razvojem turizma in podeželja. Na predstavitvi vedno sodeluje kmetijsko šolstvo iz regije, ki se predstavlja. Vseh dvajset let pri organiziranju dogodka pa sodeluje Kmetijska (od lani Biotehniška) šola Ptuj. V času dvajsete razstave bo imela Biotehniška šola Ptuj na posestvu v Turnišču tradicionalne dneve odprtih vrat, kjer bodo predstavili cvetlične aranžmaje, za osnovne šole pa bodo organizirali naravoslovne dneve.

Soorganizatorji – Mestna občina Ptuj, Kmetijsko gozdarski zavod Ptuj in Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije s Kmetijsko svetovalno službo Slovenije vabimo na jubilejno 20. državno razstavo, ki bo od 22. do 25. maja 2009 v prostorih minoritskega samostana na Ptuju.

» PETER PRIBOŽIČ
predsednik
organizacijskega odbora

Uspešnih dvajset let

Naše prelepo mesto Ptuj je številne raziskovalce, etnologe, zgodovinarje, mimoidoče in mnoge druge že zdavnaj prepričalo, da je v starosti slovenskih mest, ki je zanesljivo središče podedovanega narodovega bogastva, mogoče najti številne razvojne priložnosti, temelječe na kulturni dediščini.

Zato se ni čuditi, da je pred dvajsetimi leti ponujena zamisel o zagonu projekta Dobrote sloven-

Dr. Štefan Čelan, župan Mestne občine Ptuj

skih kmetij, ki temelji na kulturni dediščini našega naroda, padla na plodna tla. Za naše mesto in Spodnje Podravje kot celoto je namreč značilno, da si nadaljnega razvoja ni moč predstavljati brez tesnega sodelovanja mesta in okolice. Vse tradicionalne pridelitve (kurentovanje, Dobrote slovenskih kmetij, narodno-zabavni festival itd), ki potekajo v našem mestu, izhajajo namreč iz ruralnega okolja. Prav tako si je potrebno priznati, da bi vsi ti projekti brez sodelo-

vanja z mestom počasi potonili v pozabo. Na tej razvojni paradigmi je potrebno iskati razloge za dosedanje uspehe in, kar je še pomembneje, da na tej paradigmi ostanemo tudi pri nadaljnjem razvoju tega projekta.

Po prehojenih dvajsetih letih in mamljivih vonjih kruha, mesa, mlečnih izdelkov, vina in še mnogih drugih dobrot, ki ji bodo tudi letos na ogled in pokušino postavile naše gospodinje in gospodarji, nam ne preostane drugega kot smela razmišljanja o nadaljnjem

razvoju tega projekta. Vsakoletna razstava nam namreč postreže z novostmi, ki dokazujejo, da je na naših kmetijah še ogromno nepoznanega in neodkritega. Ker novim zamislim ni videti konca, predlagam, da naj razstava raste in se razvija tudi v bodoče.

Iskrena hvala vsem, ki že dvajset let neutrudno soustvarjajo ta prečudoviti kulturni praznik.

» DR. ŠTEFAN ČELAN
župan Mestne občine Ptuj

Biotehniška šola Ptuj in »Dobrote«

Biotehniška šola Ptuj je že petinpetdeset let vpeta v utrip Spodnjega Podravja. Prisotna na vseh pridelitvah na Ptujju in v okolici, dokazuje povezanost z zaledjem, od koder prihajajo njeni dijaki. Dijaki vsako leto sodelujejo na razstavi Dobrote slovenskih kmetij. Prav razstava daje priložnost, da šola širši javnosti predstavi svoje delovanje in da dijaki predstavijo svoje sposobnosti in znanja, pridobljena med izobraževanjem.

Hkrati s sodelovanjem na Dobrotah slovenskih kmetij šola vsako leto pripravi tudi dneve odprtih vrat, na katerih na eni od lokacij šole podrob-

neje predstavimo delovni in življenjski utrip šole. Turnišče in Grajenščak sta lokaciji, kjer dijaki pridobivajo predvsem znanja s področja praktičnega pou-

V šolskem letu 2009/10 bodo osnovnošolci lahko izbirali med devetimi srednješolskimi programi, in sicer: pomočnik v biotehnikki, cvetličar, gospodar na podeželju, vrtnar, kmetijsko-podjetniški tehnik in hortikulturni tehnik v srednjem strokovnem in poklicno-tehniškem izobraževanju. Po uspešno opravljeni poklicni maturi lahko nadaljujejo študij na višji strokovni šoli na Ptujju v smeri upravljanje podeželja in krajine.

ka. Na Turnišču poteka praktični pouk vrtnarstva, cvetličarstva, poljedelstva in živinoreje, na Grajenščaku pa pouk sadjarstva, vinogradništva in gospodinjstvih del.

Dnevi odprtih vrat so priložnost, da pokažejo svoje spretnosti mladi cvetličarji. Dijakinje in dijaki zaključnega razreda v programu cvetličar opravijo del zaključnega

izpita pri praktičnem pouku s cvetličnimi kompozicijami, ki jih izdelajo po svojih zamislih in postavijo na ogled na šolskem posestvu. Izvirnost zamisli in dobra strokovna zna-

nja, ki so jih pridobili v času izobraževanja, izoblikujejo zanimive kompozicije, ki so vredne ogleda.

» MILENA FUREK, PROF.

Na Ptuj – v mesto stoterih dobrot!

Ptuj - zakladnica tisočletij, mesto-muzej, mesto stoterih obrazov, zakladnica dobrega počutja, starost slovenskih mest ... Celo vrsto nazivov so v preteklosti različni poznavalci dali imenu starodavne mesta ob Dravi. Vendar noben od teh tako mesta samega kakor mesta v povezavi z njegovim okoljem popolno in pravično ne opiše.

Ptujska veduta

Za vsakega je njegov domači kraj najlepši, zato je tudi razumljivo, da je za nas Ptuj najlepše mesto na svetu. Posebno težo pa seveda imajo mnenja poznavalcev od drugod, tudi od daleč. In ta o Ptujju govorijo v presežnikih. Najprej so očarani nad tem, kako Ptuj na vsakem koraku preseneča. Sprehod po mestnih ulicah pogosto da občutek, da se je čas ustavil stoletja nazaj. Še močnejši pa je vtis ob obisku mogočnega ptujskega gradu, nekdanjega dominikanskega ali še aktivnega minoritskega samostana, cerkve sv. Jurija. Pravo potovanje skozi čas pa ponudi ogled arheoloških zbirk ali katerega od izjemnih mitrejev.

In ko so poti po mestnem jedru in bližnji okolici mesta odkrite, se ponudi nešteto možnosti: deželica ob Dravi, na katero se odpre čudovit pogled z grajskih dvorišč, zgleđa, kot da jo je prav premišljeno načrtoval res dober slikar. Pred očmi se najprej pokaže Dravsko polje – širna ravnina vse do Pohorja, ki daje občutek odprtosti, na njegovem robu pa Haloze s Ptujsko Goro. Na levi se pokaže Ptujsko polje

z Dornavo, Markovci, Moškanjci, Gorišnico. In potem mehki, s soncem obsijani griči Srednjih Slovenskih goric, okrašenimi s cerkvami – vse do Velike Nedelje. Vse to je Spodnje Podravje ali, kot pogosto rečemo, Ptujsko. Dežela pridnih, veselih in prijaznih ljudi, pregovorno radodarnih.

Razstava Dobrote slovenskih kmetij je pravi in veliki festival tradicionalne slovenske kulinarike in izročila nasploh. Zaradi tega smo tudi v podjetju Ptujске vedute od začetkov našega delovanja pred petnajstimi leti vsako leto sledili razstavi in spoznavali razstavljalce, obenem pa smo želeli

v dogajanje ob razstavi pritegniti čim več naših partnerjev, obiskovalcem razstave in Ptujja pa ponuditi možnost bogatih doživetij. In tako lahko danes poleg ogledov razstave, mesta, muzejskih zbirk ter znamenitosti in zanimivosti v okolici obiskovalcem ponudimo še obiske vzornih kmetij, pokušnje različnih pridelkov in izdelkov, prikaze domačih obrti.

Prisrčno dobrodošli na Ptujju!

» SONJA BRLEK KRAJNC
izvršna direktorica podjetja
Ptujске vedute

Letos Savinjska in Koroška

Posebna privlačnost Slovenije je njena raznolikost. Ta se kaže v naravnih danostih, pridelovalnih pogojih, arhitekturi, načinu življenja in nenazadnje tudi v gastronomiji. Tudi preko jedi in pijač spoznavamo način življenja ljudi na različnih območjih, njihove navade, običaje, njihov vsakdanjik in praznik.

Raznolikost se kaže tudi na podeželju Savinjske in Koroške regije, ki se posebej predstavljata na letošnji prireditvi Dobrote slovenskih kmetij. Gre za veliko območje, ki sega od Sotle do avstrijske meje. Hribovit svet, porasel s travinjem, rodovitna dolina ob reki Savinji, prostrana hmeljišča, sončni hribovi in griči, zasajeni s trto na Kozjanskem in Konjiškem, mogočni gozdovi. Povsod pa veliko pridnih kmečkih rok, ki skrbno obdelujejo rodovito zemljo in pridelujejo različne pridelke. Dobrote s kmetij, pripravljene po tradicionalnih postopkih, ohranjajo bogastvo gastronomske dediščine in pomembno prispevajo k njeni edinstvenosti.

V zadnjem času se tudi na tem območju vse več kmetij usmerja v dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Le-te omogočajo predelavo osnovnih kmetijskih pridelkov (sadja, zelenjave, mleka in mesa) in povečanje njihove vrednosti. Če smo še pred leti govorili o posameznih kmetijah, ki se ukvarjajo s predelavo, pa je danes kmetij, ki prihajajo na trg s končnimi izdelki –

mesnimi, mlečnimi, s kruhom, s sokovi, z žganjem ..., vse več. Vaške in mestne tržnice so bogato založene, izdelke je mogoče kupiti neposredno na kmetijah ali jih poskusiti na mizah turističnih kmetij. K razvoju kakovosti teh izdelkov je pripomoglo tudi ocenjevanje v okviru prireditve Dobrote slovenskih kmetij. Kmetje iz obeh regij so vsa leta množično sodelovali, letos so na ocenjevanje poslali kar 302 izdelka. Vsako leto prejmejo številna zlata, srebrna in bronasta priznanja, v 20 letih pa kar 63 znakov kakovosti.

V Savinjski in Koroški regiji je razvita tudi turistična dejavnost na kmetiji. S sprejemanjem gostov se ukvarja več kot sto kmetij. Vrata nekaterih so odprta le za izletniške goste, ki prihajajo na enodnevni obisk, na mnogih drugih, zlasti v Zgornji Savinjski dolini, na Zreškem Pohorju in v okolici Šentanela pa je mogoče preživeti tudi večdnevne počitnice.

Glavna privlačnost turističnih kmetij je vsekakor ponudba hrane in pijače. In ta se od kraja

do kraja razlikuje. Na mizi koroških kmetij bo ob odličnih domačih salamah prijala skuta z bučnim oljem, kos rženega kruha in kozarec domačega mošta. In med toplimi jedmi mežerli, kvocevi nudli, kruhov hren ... Tako kot v Zgornji Savinjski dolini sirnek, mohovt, zgornjesavinjski želodec, ubrnjenik ali ajdnek. Na Kozjanskem se gostje lahko sladkajo s sirovo zafrk(n)jačo, mlinčevko ali kruhovo potico, v dolini Savinje pa z jajčnimi štruklji, potico iz pregrete smetane in še s

čim. In k jedem pa ponudijo kakovostna žganja, sokove ter izvrstna vina z vinorodnih območij. **Poleg značilnih izdelkov območje bogati tudi bogato ljudsko izročilo, del katerega so tudi ljudske pesmi. Nekatere bo mogoče slišati tudi v kulturnem delu letošnje prireditve in tako še bolj začititi podeželje Savinjske in Koroške regije.**

» JOŽICA KRAŠOVEC
KGZS - Zavod Celje

Živahen utrip samostanskega dvorišča

PROGRAM 20. RAZSTAVE DOBROTE SLOVENSКИH KMETIJ

Petek, 22. maj ob 10.00: svečano odprtje razstave na dvorišču minoritskega samostana na Ptuj.

Pričakujemo udeležbo častnega pokrovitelja Milana Pogačnika, ministra za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano, kakor tudi župana Mestne občine Ptuj Štefana Čelana in Cirila Smrkolja, predsednika KGZS, ter ostalih visokih gostov.

Sobota, 23. maj:

- ob 13.00: podelitev priznanj za naslednje izdelke: mesne izdelke, suho sadje, vina, sokove, marmelade, žganja, sadna vina, kise, olja, kompote, konzervirano zelenjavo. Med podelitvami bo bogat kulturni program z nastopom Suškega okteta iz avstrijske Koroške.

- ob 11.00 FOLK FEST revija folklornih skupin.

- od 10.00 do 14.00: Praznik sira na Mestnem trgu (Združenje kmečkih sirarjev Slovenije)

Nedelja, 25. maj:

- ob 10.00: sveta maša v minoritski cerkvi (daroval jo bo Miha Herman, župnik iz Ponikve).

- ob 11.00: podelitev priznanj za krušne in mlečne izdelke. Med podelitvami bo bogat kulturni program.

Ponedeljek, 26. maj ob 12.00: strokovni posvet na Kmetijsko gozdarskem zavodu Ptuj.

Ogledi bodo po odprtju možni vsak dan med 9. in 18. uro, razen v ponedeljek, 26. maja 2009, ko bo razstava odprta med 9. in 14. uro.

Z ZNAKI DOBROT OZNAČENIH KAR DOBRIH PETDESET TISOČ IZDELKOV S KMETIJ

Na ocenjevanjih v sklopu Dobrot slovenskih kmetij sodelujejo tudi številne kmetije z registriranimi dopolnilnimi dejavnostmi. Le-te s pridom označujejo izdelke, katere tržijo z različnimi znaki Dobrot slovenskih kmetij, skladno s priznanjem: zlatimi, srebrnimi in bronastimi nalepkami ter z nalepkami znaka kakovosti. Označeni izdelki so zagotovilo kakovosti, kar potrjujejo tudi številni zadovoljni kupci. Ker kmetije uporabljajo nalepke po vsej Slovenji, se prepoznavnost blagovne znamke Dobrote slovenskih kmetij povečuje. Dvajseta prireditve Dobrote slovenskih kmetij prinaša posodobljeno okroglo oznako.

K prepoznavnosti Dobrot slovenskih kmetij pripomorejo tudi promocijsko-prodajne prireditve, ki jih organizator izvaja po vsej Sloveniji celo leto. Da bi bile prodajne stojnice čim bolj prepoznavne in enotne, uporabljajo kmetije na prodajnih mestih celostno podobo Dobrote slovenskih kmetij z oblikovanimi enotnimi napisanimi tablami, ceniki, vizitkami in nosilnimi vrečkami. S prireditvami po vsej Sloveniji tradicionalni kmečki izdelki vstopajo tudi v mestne domove. Letošnja dvajseta prireditve Dobrote slovenskih kmetij, kjer bodo ponovno razstavljeni odlični izdelki, je potrditev, da slovenska tradicionalna predelava na kmetijah živi in nam ponuja pestre okuse.

» FELICITA DOMITER

Predstavljamo edini petkratni dobitnici znaka kakovosti**Cvetka Krabonja**

Cvetka Krabonja se je kljub službi in delu na manjši kmetiji kar trideset let vključevala v delo Turističnega društva ter vodenje Aktiva žena. Ob tem delu je ugotovila, da jo odkrivanje in obujanje ponudbe tradicionalnih prleških dobrot zelo zanima. Trideset domačih kulinarčnih razstav jo je vzpodbudilo k sodelovanju na Dobrotah slovenskih kmetij, kjer je tudi dosegla zavidljiv uspeh dobitnice petih znakov kakovosti, saj je za sadni kruh z več kot 50 odstotki sadja osvojila kar 17 zlatih priznanj. Kulinarčne spretnosti je Cvetka uspešno prenesla na hčerko, ki je za ajdov kruh z orehi prejela 8 zlatih priznanj in 2 znaka kakovosti.

Ker je kruh že sam po sebi bogato darilo in sporočilo, je Cvetka razvila tudi ličen darilni program s sadnim kruhom. Tudi ta je bil nagrajen z zlatim odličjem. Enako pomembno kot strokovna ocena pa je dejstvo, da je bil Cvetkin darilni program uspešno sprejet tako doma kot v tujini. Cvetka v peki kruha uživa, za Dobrote slovenskih kmetij pa pravi, da »imajo zanjo magičen čar, ki ga ni mogoče prezreti«.

Sandra Žugman

Sandra Žugman izhaja iz srednje velike slovenskogoriške kmetije in je petkratna dobitnica znaka kakovosti za janeževe upognjence. Zanje je priznana strokovnjakinja za to področje rekla, da so prava umetnina, na razstavi pa z njimi sodeluje že od leta 1991. Sandrini janeževi upognjenci so narejeni po posebnem postopku, značilnem za to območje. Sedaj ima že tri leta registrirano dopolnilno dejavnost na kmetiji za peko kruha in peciva na tradicionalni način. Sodelovanje na razstavi je pripomoglo k registraciji, saj se je po potrditvi kakovosti svojega izdelka lažje odločila za registrirano dejavnost namenjeno prodaji. S prodajo je zelo zadovoljna, zlasti v zadnjem času, ko ima možnost sodelovanja na skupnih promocijsko-prodajnih dogodkih pod znamko »Dobrote slovenskih kmetij«. Sandra kljub obilici dela na kmetiji zmore še omenjeno dejavnost, pravi pa, da ji pri tem zelo pomagajo vsi trije otroci, ki pecivo pripravijo za prodajo ter se z njo odpravijo tudi prodajat. To Sandri veliko pomeni.

V DVAJSETIH LETIH JE BILO NA RAZSTAVAH DOBROT PODELJENIH 2941 BRONASTIH, 2969 SREBRNIH IN 2998 ZLATIH PRIZNANJ TER 344 ZNAKOV KAKOVOSTI. PO DVA ZNAKA KAKOVOSTI JE PREJELO 25 KMETIJ, PO 3 ZNAKE 10 KMETIJ, PO 4 ZNAKE 3 KMETIJE IN LE DVE KMETIJI PO PET ZNAKOV KAKOVOSTI.

Organiziranost slovenskih kmetov (1)

Kje začeti zgodbo o slovenskem kmetstvu? Lahko začnemo pri starodavni karantanski državi in znamenitem obredu ustoličevanja karantanskih vladarjev; lahko začnemo pri kmečkih puntih, ko so kmetje sestavili vojsko v boju za svoje pravice; lahko bi začeli pri marčni revoluciji, po kateri so si naši kmetje z zemljiško odvezo izborili lastninsko pravico do zemlje; morda pri »velikih«: blaženemu Antonu Martinu Slomšku in dr. Francetu Prešernu, ki sta nas napolnila z narodno samozavestjo in ponosom, ali z dr. Janezom Evangelistom Krekom in dr. Ivanom Šušteršičem ter združnim gibanjem, ki je slovenskega kmeta naučilo sodobnega kmetovanja ...

Vsi omenjeni mejniki so predstavljeni pomembne stebre, zaradi katerih se je ohranjalo slovensko kmetstvo, s tem pa tudi slovenski jezik. Dr. Anton Trstenjak je zapisal: »Slovenski kmet je vedno bil, je in bo korenina slovenstva.«

OD KARANTANIJE DO STARE JUGOSLAVIJE

Skozi zgodovino ohranjanja slovenstva so bili pomemben dejavnik kmečki upori. Do kmečkih uporov od 15. do začetka 18. stoletja je prišlo, ker so kmetje živeli v vedno slabših razmerah, vedno znova so se višale dajatve, zemljiški gospodje so spremenjali naravno dajatev v denarno itn. Zaradi turških vpadov se je položaj še bolj zaostroval, saj so morali plačevati vedno nove in večje davke. Čeprav so bili kmetje v kmečkih uporih vedno poraženi, je s tem rasla kmečka samozavest. Kmetje so se ob uporih začeli vedno bolj zavedati, da so si med seboj vsi enaki. Spoznali so, da so tudi oni ljudje, da fevdalci ne smejo tako ravnati z njimi, začnejo se zavedati tudi solidarnosti, zato sodelujejo med sabo in si pomagajo.

Težke razmere v začetku razvoja ekonomskega liberalizma so pomembno prispevale k organiziranju kmetov ob koncu 19. in v začetku 20. stoletja, kjer

je izredno vlogo odigral Janez Evangelist Krek. Bil je pobudnik združnega in delavskega gibanja. Njegova velika zasluga je, da se na podeželju ni razvil čisti ekonomski liberalizem, ki bi večino prebivalstva pahnil v revščino, saj so kmetje takrat predstavljali 90 % slovenskega prebivalstva.

ORGANIZIRANOST MED SVETOVNIMA VOJNAMA

Potreba po stanovskem zastopstvu se je vse bolj kazala po ustanovitvi prve jugoslovanske države. To je bilo tudi nadaljevanje prizadevanj Janeza Evangelista Kreka, ki si je močno prizadeval doseči samopravno kmečko zastopstvo. Pokrajinska uprava za Slovenijo je že leta 1921 dala pobudo za ustanovitev kmetijske zbornice, leta 1923 pa je kmetijsko ministrstvo izdelalo predlog zakona o kmetijski zbornici, ki pa ni prišel do obravnave v parlamentu. Pobude za ustanovitev zbornic so se nadaljevale, vendar se še veliko let ni zgodilo nič. Šele leta 1936 je nastal nov osnutek zakona, ki je privedel do ustanovitve kmetijskih zbornic v državi. Dne 21. januarja 1937 je ministrski svet odobril uredbo o kmetijskih zbornicah. Volitve za Dravsko banovino so bile razpisane 27. junija 1937. Izvoljeni

svetniki so se sestali 26. julija istega leta v Ljubljani. Na seji so izvolili začasni izvrševalni organ zbornice. Predsednik je postal Martin Steblovnik iz Šmartnega ob Paki.

1941 zbornica ponovno konstituirala, so izvolili za predsednika Ignacija Pevca. Kmetijska zbornica je delovala še do spomladi 1942, ko se je 17. aprila spojila z Združenjem kmeto-

Objava v Kmečkem glasu julija 1989

Kmetijska zbornica je delovala tudi med drugo svetovno vojno, vendar samo v tedanji t. i. Ljubljanski pokrajini pod imenom Kmetijska zbornica v Ljubljani. Ko se je 17. maja

valcev Ljubljanske pokrajine v Pokrajinsko zvezo delodajalcev in s tem pravno prenehala obstajati. Toda pod nemško okupacijo so jo leta 1944 znova ustanovili, a je delovala le kratek čas.

ZGODOVINA SLOVENSKEGA KMETSTVA

KMETJE DO SAMOSTOJNE SLOVENIJE

Organiziranje kmetov po drugi svetovni vojni je usmerjala takratna politika, ki pa za kmete ni imela posluha. Prve bolj samostojne oblike organiziranja kmetov so se začele v drugi polovici šestdesetih let. Takrat so se začele kmečke stanovske pobude in organizacije za samopomoč ter prizadevanja za izboljšanje socialnega položaja kmetov - kmečka društva za zavarovanje živine, ki so bila preveč uspešna in so bila leta 1974 s strani po-

litike ukinjena. Da bi takratna politika lažje reševala vprašanja kmetijstva, je leta 1972 dovolila ponovno ustanovitev Zadrufne zveze Slovenije. Pomembna pridobitev tistega časa je bila uvedba socialnega in starostnega zavarovanja za kmete. Bolj resni ponovni začetki organiziranja kmetov so se začeli konec osemdesetih let. Različne pobude so pripeljale do ustanovitve Slovenske kmečke zveze (SKZ), ki je bila prva slovenska demokratična politična stranka, ustanovljena po drugi svetovni vojni.

Stranka je bila ustanovljena 12. maja 1988. Njen idejni pobudnik je bil Franc Zagožen, prvi predsednik Slovenske kmečke zveze pa je postal Ivan Oman.

Pomemben dogodek po ustanovitvi SKZ, ki se je dotikal neposredno kmetijstva, je bil bojkot oddaje mleka, ki se je zgodil 29. junija 1989 po celotni Sloveniji. Takrat so mleko brezplačno delili vsakemu, ki ga je prišel iskat, in s tem so kmetje izrazili nestrinjanje s svojim položajem v družbi. Javnost je takrat pozitivno sprejela zahteve kmetov. Javno se je za-

čelo govoriti o monopolih in monopolistih, ki so določali cene. Ob zaključku bojkota so kmetje sprejeli posebno izjavo, ki so jo naslovili na republiški izvršni svet. V njej so predlagali, kako v prihodnje reševati položaj kmetijstva in zlasti živinoreje. Tako so kmetje po bojkotu prej prejeli akontacijo plačila za oddano mleko, zvišala pa se je tudi cena. Sočasno so kmetje začeli tudi z bojkotom oddaje živine.

»MARJAN PAPEŽ

Viri: v uredništvu

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

NOVOSTI JAVNIH RAZPISOV TRETJE OSI PROGRAMA RAZVOJA PODEŽELJA RS 2007-2013

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je objavilo štiri javne razpise tretje osi Programa razvoja podeželja Republike Slovenije (RS) za obdobje 2007–2013, s katerimi želi doseči izboljšanje kakovosti življenja na podeželskih območjih in spodbuditi diverzifikacijo podeželskega gospodarstva. Objavljeni so javni razpisi za ukrepe Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti v višini 15 milijonov evrov, Podpora ustanavljanju in razvoju mikro podjetij v višini 20 milijonov evrov, Obnova in razvoj vasi v višini 10 milijonov evrov ter Ohranjanje in izboljševanje dediščine podeželja v višini 6 milijonov evrov.

Ukrep 311 - Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti

Ukrep prinaša možnost, da se na kmetiji uredijo maloprodajne trgovine, ki poleg lastnih proizvodov nudijo tudi osnovna in druga živila. Podpira tudi gostinske dejavnosti na kmetiji (turistične kmetije), pridobivanje energije in predelavo lesa. Novost razpisa je možnost kandidiranja za predelavo zelišč v farmacevtske namene ter pridobivanje biodizla, soli in šote. Višina razpisa znaša 15 milijonov evrov.

Ukrep 312 - Podpora ustanavljanju in razvoju mikro podjetij

Ukrep je namenjen mikro podjetjem, ki so registrirana kot samostojni podjetnik posameznik, gospodarska družba ali zadruga ter imajo sedež in opravljajo dejavnost izven naselij s statusom mesta. Že registrirana mikro podjetja na podeželju lahko opravljajo različne dejavnosti: obdelujejo in predelujejo les, proizvajajo pohištvo, motorna vozila, električne naprave, računalnike, elektronske in optične izdelke, popravljajo stroje in naprave, se ukvarjajo z veterino, izobraževanjem, socialnim varstvom itn. Za razpis je na voljo 20 milijonov evrov.

Ukrep 322 - Obnova in razvoj vasi

Ukrep je namenjen občinam. Podpira urejanje površin za skupne namene in potrebe v podeželskih naseljih, urejanje vaških jeder, urejanje infrastrukture in povezav v naseljih ter obnavljanje, izgradnjo in opremo večnamenskih zgradb skupnega pomena. Bistvena novost je, da lahko občine vložijo več vlog letno. Za razpis je na voljo 10 milijonov evrov.

Ukrep 323 - Ohranjanje in izboljševanje dediščine podeželja

Ukrep podpira obnovo kulturne, etnološke dediščine na podeželju (nepremične spomenike, spomeniška območja, nepremično dediščino, kulturno krajino, naselbinsko dediščino), muzeje na prostem, ekomuzeje, prostore za postavitev stalnih razstav etnološke dediščine ter ureditev in izgradnjo tematskih poti, ki povezujejo naravne in kulturne znamenitosti lokalnega območja. Vlagatelji so lahko lastniki, solastniki in najemniki predmeta podpore deset in več let. Razpisanih je 6 milijonov evrov.

Več informacij o javnih razpisih:

na spletni strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: http://www.mkgp.gov.si/si/javni_razpisi/ in Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (ARSKTRP): http://www.arsktrp.gov.si/si/javni_razpisi/ oziroma na telefonski številki ARSKTRP: 01 580 77 92 od ponedeljka do četrtega od 8.00 do 15.30 ure in v petek od 8.00 do 14.30 ure. Vprašanja lahko posredujete tudi po elektronski pošti na naslov: aktrp@gov.si.

Dobra praksa pri varstvu rastlin

Varstvo rastlin je eden pomembnejših tehnoloških ukrepov pri pridelavi rastlin. Za strokovno izvajanje varstva rastlin mora izvajalec dobro poznati biologijo in ekologijo škodljivih organizmov, gojenih rastlin ter ukrepe za preprečevanje nastanka škode oziroma ukrepe za zmanjševanje škode.

Nestrokovno izvajanje ukrepov varstva rastlin se odraža tako v količinskih kot pogosto tudi kakovostnih izgubah pridelkov, prekomernih ostankih fitofarmaceutskih sredstev (FFS) v pridelkih, ogrožanju zdravja izvajalcev ukrepov varstva ter drugih ljudi, onesnaženju vodnih virov in okolja ter zmanjševanju biotske raznovrstnosti.

Celovit pristop k reševanju zdravstvenega varstva rastlin v smislu dobre kmetijske prakse varstva rastlin preprečuje nastanek negativnih posledic na okolje in živa bitja. Upoštevanje najnovejših spoznanj ter postopkov s področja varstva rastlin pred škodljivimi organizmi (bolezni, škodljivci in pleveli), ki so temelj dobre kmetijske prakse varstva rastlin, je tudi v Sloveniji vključeno v priporočila integriranega varstva rastlin. Dobra kmetijska praksa se v praksi zaradi vsega naštetega velikokrat kar istoveti z integriranim pristopom k zdravstvenemu varstvu rastlin oziroma integrirano pridelavo, dolžna pa jo je spoštovati vsaka oseba, ki opravlja varstvo rastlin ne glede na to, ali kmetuje na konvencionalen, integriran ali ekološki način.

Optimalna kombinacija dostopnih ukrepov

Osnovni pristop v varstvu rastlin mora temeljiti na optimalni kombinaciji biotičnih, biotehnoških, kemičnih in agrotehnič-

nih ukrepov, pri čemer se uporaba kemičnih sredstev za varstvo rastlin omejuje na najnujnejšo količino dovoljenih FFS, ki so potrebna za zadrževanje populacije škodljivih organizmov, pod mejo, ki povzroča gospodarsko nesprejemljivo škodo ali izgubo.

Zavedajmo se, da so FFS namenjena zatiranju škodljivih organizmov (povzročiteljev bolezni, škodljivcev in plevelov) in zato smo uporabniki dolžni poskrbeti, da pri njihovi uporabi ne škodujemo neciljnim organizmom ter okolju. Pri tem poskrbimo, da:

- uporabljamo le FFS, ki so registrirana v Sloveniji (podatki o registriranih FFS so dostopni na spletnih straneh FURS-a),
- FFS uporabimo za namen in na način, ki ga narekuje navodilo za uporabo oziroma navedbe na etiketi (FFS lahko uporabimo le v kulturi, v kateri je sredstvo registrirano - vidno iz navedb na etiketi oz. v navodilu za uporabo ter na spletnih straneh FURS-a <http://spletni2.furs.gov.si/FFS/REGSR/index.htm>),
- za aplikacijo uporabljamo le certificirane in redno pregledane naprave,
- aplikacijo FFS naj izvaja le oseba, ki je ustrezno strokovno usposobljena iz fitomedicine.

Dobra kmetijska praksa pridelovalcu narekuje, da dosledno:

- izvaja preventivne ukrepe (izbira lokacije pridelave glede na zahteve gojene rastline, izvaja ustrezen in širok kolobar, uravnoteženo gnoji, izbira odporne sorte, izvaja higienske ukrepe, namakanje, setev mešanih posevkov ali setev vmesnih posevkov in drugih ukrepov, ki stimulirajo rast in razvoj rastlin ...),
- ugotavlja in spremlja razvoj škodljivih in koristnih organizmov,
- upošteva pragove gospodarske škode in/ali izkušnje iz preteklosti,
- izvaja nekemične ukrepe varstva rastlin (spremlja pojav in ulov škodljivcev s pomočjo vab, feromonov, škodljivce zatira toplotno, biotično, mehanično ...),
- po potrebi poseže po ustreznih FFS (prednost dajemo prej naštetim ukrepom),
- analizira učinkovitost izvedenih ukrepov.

Uporaba FFS pride v poštev šele, ko smo izčrpali druge možnosti in ko so škodljivi organizmi preseгли prag škodljivosti. Rastline so sposobne prenesti določeno okužbo ali napad škodljivih organizmov ali plevelov, ne da bi se pri tem

zmanjšal pridelek, zato dobra praksa narekuje pridelovalcu, da zoper škodljive organizme ukrepamo šele v primeru preseženega ali pričakovane preseženega praga škodljivosti. Prag gospodarske škode je z okužbo ali napadom in zapleveljenostjo presežen takrat, ko je pričakovana škoda finančno večja v primerjavi s stroški zatiranja. Opozoriti velja, da pri glivičnih boleznih pragovi škode večinoma niso uveljavljeni. Če nameravamo poseči po FFS, moramo določiti primeren čas uporabe (glede na razvojno fazo gojene rastline, škodljivega organizma, vremenske razmere ...) in izbrati ustrezno sredstvo za izvedbo kemičnega varstva. Da bomo lažje določili primeren čas in izbrali ustrezno sredstvo za škropljenje, moramo redno spremljati zdravstveno stanje svojih posevkov in tudi navodila opazovalno-napovedovalne službe, ki deluje na celotnem ozemlju Slovenije in rezultate opazovanj podaja v okviru napovedi, ki so objavljene v številnih časopisih, na radijskih postajah ..., informacije pa so na voljo tudi na spletnem naslovu http://www.fito-info.bf.uni-lj.si/Prognoze/pregled_new/. Skladno z dobro kmetijsko prakso dajemo pri izbiri FFS prednost kratkotrajnim, manj toksičnim ter ozko delujočim pripravkom, ki nimajo dolgotrajnejših negativnih vpli-

vov na neciljne organizme in okolje v širšem smislu. Pri tem upoštevajmo priporočilo, da je potrebno FFS glede na njihov način delovanja menjati, da tako čim bolj preprečujemo

nastanek odpornosti škodljivih organizmov.

V prihodnji številki boste lahko prebrali, na kaj moramo pri uporabi FFS biti

še posebno pozorni – natančno upoštevanje navodil, varstvo čebel, prevadnost glede zaščite voda, ravnanje z ostanki FFS in odpadno embalažo ter po-

men natančnega vodenja evidenc o uporabi FFS.

» IRIS ŠKERBOT
KGZS - Zavod Celje

Ne zamudite majskega roka

Rok za prijavo na drugi spomladanski rok za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) je 18. maj. Za več informacij se obrnite na vaš kmetijsko-gozdarski zavod.

V prvem spomladanskem roku 2009 se je na Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije, ki izvaja postopke preverjanja in potrjevanja poklicnih kvalifikacij: predelovalec/ka mleka, predelovalec/ka mesa, predelovalec/ka sadja, izdelovalec/ka kruha potic peciva in testenin na tradicionalen način, vinogradnik/ca, poljedelec/ka, sadjar/ka, zelenjadar/ica in živinorejec/ka, prijavilo 47 kandidatov. Kandidati so uspešno dokazali svoje znanje in spretnosti in pridobili certifikat. S tem se jim odpirajo tudi boljše možnosti za zaposlitev.

Kandidati, ki želijo pridobiti več informacij v zvezi s pridobitvijo certifikata o nacionalni poklicni kvalifikaciji, se lahko obrnejo na kmetijsko svetovalno službo pri regionalnih kmetijsko-gozdarskih zavodih. Tam so usposobljeni svetovalci, ki jim bodo svetovali v zvezi s postop-

kom in pri pripravi zbirne mape – portfolia, s katero se dokazuje usposobljenost za pridobitev poklicne kvalifikacije. Informacije in svetovanje v zvezi s postopkom preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij so dostopne na:

KGZ Murska Sobota, Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota:

Frančka Lebarič, tel.: 02 588 81 44; Anica Petrovič, tel.: 02 538 10 74; Metka Marinič, tel.: 02 562 17 00; Marika Feher, tel.: 02 575 19 40; Jožica Kapun Maršik, tel.: 02 539 14 22.

KGZ Ptuj, Ormoška cesta 28, 2250 Ptuj:

Terezija Meško, Slavica Strelec, obe na tel.: 02 749 36 21; 02 749 36 10; Branka Lah Gradišnik, tel.: 02 808 58 84; Hinka Hrzič, tel.: 02 741 75 00; Majda Tumpej, tel.: 02 749 36 14; 02 749 36 10; Franc Senekovič, Cvetka Bogdan, oba na tel.: 02 729 09 40; Suzana Pušnik,

tel.: 02 888 02 81 in Edvard Jug, tel.: 02 805 58 82.

KGZ Maribor, Vinarska 14, 2000 Maribor:

Breda Friškovec, Manca Kovačec, obe na tel.: 02 228 49 46; Tadeja Vodovnik, tel.: 02 228 49 53.

KGZ Celje, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje:

Andreja Žolnir, tel.: 03 710 17 84; Darja Jeriček, tel.: 02 824 69 23; Andreja Marguč Kavc, tel.: 03 759 18 52; Irena Kos, tel.: 03 818 30 31; Bernarda Javornik, tel.: 02 871 06 82.

KGZ Ljubljana, Celovška 135, 1000 Ljubljana:

mag. Jožica Vodopivec Rozman, tel.: 01 513 07 16; Janja Žagar, tel.: 03 567 93 90; Marta Kos, tel.: 01 831 75 33, 839 77 69.

KGZ Kranj, Iva Slavca 1, 4000 Kranj:

Milena Črv, tel.: 04 234 24 11; Vanja Bajd Frelih, tel.: 04 51127 01.

KGZ Novo mesto, Šmihelska 14, 8000 Novo mesto:

Terezija Lavrič, tel.: 07 332 19 44; Andreja Absec, tel.: 07 305 62 10; Slavica Grobelnik, tel.: 07 816 51 30

KGZ Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica:

Srečko Hrovat, tel.: 05 731 28 53; Milena Štolfa, tel.: 05 731 28 50; Linda Kogoj, tel.: 05 305 41 36; Nataša Leban, tel.: 05 388 28 13; 05 381 12 95; Anka Požnel, tel.: 05 367 10 72; Ema Zadel, tel.: 05 757 01 40; Danijela Volk, tel.: 05 710 02 61.

KGZS, Celovška 135, 1000 Ljubljana:

Majda Filipič, tel.: 01 51 36 638.

V drugem spomladanskem roku se kandidati, ki želijo pridobiti certifikat, lahko prijavijo do 18. maja 2009. Vloge naj pošljejo na Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije, Celovška 135, 1000 Ljubljana.

» MAJDA FILIPIČ

AGRA

29. 8. – 5. 9. 2009
Gornja Radgona

MEDNARODNI

47. mednarodni
kmetijsko-živilski sejem

56. WORLD PLOUGHING CONTEST
SVETOVNO PRVENSTVO V GIRANJU

Rodovitnost porekla!

POMURSKI SEJEM

Avstrijska razstava lisaste pasme

Vas Greinbach na avstrijskem Štajerskem je bila 3. in 4. aprila gostiteljica državne razstave elitnih živali lisaste pasme Avstrije. Organiziralo jo je Združenje rejcev lisaste pasme Avstrije (ÄGOEF). Osrednji dogodek razstave, ki je bil v soboto, 4. aprila, so obiskale delegacije rejcev lisaste pasme iz 25 držav, med njimi tudi predsednika evropske EVF in svetovne WSFF zveze rejcev lisaste pasme.

Atrakcija razstave je bila krava LINDA AT 468. 788. 471, potomka bika STAR v kombinaciji z linijo Horest, ki je zaključila 14 laktacij in je bila rojena 22. oktobra 1991. Do danes je proizvedla 123.000 kg mleka. Prihaja iz Tirolske, njen lastnik je Markus Schwaighofer iz Erla. Krava je bila za to starost zelo vitalna in v izredno dobri kondiciji.

Šampionka razstave krava BELLA AT 627. 895 . 233, potomka bika MALF, ki je do sedaj namolzla čez 97.000 kg mleka v devetih laktacijah, s povprečno količino 10.511 kg mleka na laktacijo. Prav tako je iz reje na Tirolskem, njen lastnik je Dichtl Leopold iz Virgena.

Na razstavi je bilo predstavljenih 229 plemenskih živali lisaste pasme: 43 živali v kategoriji »mlade krave«, 35 živali v kategoriji »bikovske matere z zaključeno drugo laktacijo«, 21 živali v kategoriji »bikovske matere z zaključeno tretjo laktacijo«, 14 živali v kategoriji »bikovske matere s štirimi in več laktacijami«, 26 živali v kategoriji »krave z življenjsko proizvodnjo nad 50.000 kg mleka« ter kolekcija krav molznic iz Nemčije, Češke, Švice in Avstrije (mednarodna razstava), potomke po plemenskih bikih MATULA, RAWALF, MENDELSON in ROTAX, ter 31 živali za avkcijo.

Lisasta pasma v Avstriji je popolna kombinirana pasma za prirejo mleka in mesa, ki prenaša visok proizvodni potencial, dolgoživost, zdrava vime-

na in posledično večjo dodano vrednost oz. prihodek po živali preko prodaje plemenski živali. Pri lisasti pasmi Avstrije izvajajo selekcijo po ekonomski težah, izračunih PV (plemenskih vrednosti) za lastnost zdrave, genskih analiz in dodatnega ocenjevanja plemenic po drugi laktaciji. Populacija lisaste pasme predstavlja 77,62 % ali 1.619.596 živali od skupne črede goveda, ki so razporejene v 16.851 čredah. V rodovni knjigi je 264.636 živali s povprečno mlečnostjo 6.772 kg s 4,17 % mlečne masti in 3,43 % mlečnih beljakovin.

Razstavljene živali so bile odlično pripravljene in predstavljene kot zastopnice vseh pokrajin Avstrije. Živali je ocenjeval Jozef Zieglgänsberger iz Bavarske. Obiskovalci so uživali v odlični predstavi lisa-

Šampionka v mednarodni konkurenci je postala krava BETTY AT 645. 693. 607 potomka bika RAU. Spada v kategorijo »bikovske matere z zaključeno tretjo laktacijo« in je v povprečju namolzla 9.713 kg mleka na laktacijo. Ta krava je tudi prejela zvonec iz Slovenije, katerega je predal Marjan Špur, podpredsednik EVF.

ste pasme Avstrije in v nape- ti avkcijski prodaji plemenskih živali v popoldanskem času. Vrhunec avkcije je dosegel mladi plemenski bik, potomec MANITOBE, z življenjsko šte-

vilko AT 086. 009. 116 s končno ceno 33.500 evrov.

»MARJAN ŠPUR
podpredsednik EVF
KGZS - Zavod Murska Sobota

V Hočah o trsničarstvu

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je 17. februarja 2009 na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede v Hočah pripravila strokovni posvet o trsničarstvu. Uvodoma sta prisotne pozdravila predsednik KGZS **Ciril Smrkolj** in dekan fakultete **dr. Jernej Turk**. Svoje strokovne prispevke so predstavili znani slovenski strokovnjaki s področja selekcijskega dela v vinogradništvu, zakonodaje, certifikacije vinske trte, zgodovinskega dela trsničarstva in obnove vinogradov, novosti v tehnologiji pridelave trsnih cepljenk in predstavitev dela v selekcijsko-trsničarskih središčih.

Predstavljeni so bili tudi problemi pri zdravstvenem varstvu rastlin, še zlasti trsnih rumenic. Povzročitelji trsnih rumenic so fitoplazme različnih tipov, od katerih sta najpomembnejša **zlata trsna rumenica** ki je uvrščena na seznam karantenskih škodljivih organizmov, in **rumeni-**

ca tipa počrnelosti lesa, ki je nadzorovan škodljivi organizem. Zagotoviti je potrebno, da se nobeden ne pojavi pri pridelavi trsnega sadilnega materiala, to je v trsnicah, matičnjakih in matičnih vinogradih, zlata trsna rumenica pa tudi ne v vinogradih. Območja napada in ukrepi za zatiranje trsnih rumenic so navedena na spletni strani Fitosanitarnе uprave RS, prav tako tehnološka navodila za zatiranje ameriškega škrzatka. Premalo je tudi finančnih sredstev za raziskave v smeri odkrivanja in preprečevanja boleznih v trsničarstvu, zato nastopijo kasneje določeni zdravstveni problemi.

Vinogradnike opozarjajo na veliko previdnost pri nakupu trsnih cepljenk v tujini, predvsem novih klonov, ki pri nas še niso preskušeni in za katere ni ustreznih podatkov. Vsekakor se za saditev vinogradov priporoča doma pridelane trsne cepljenke, saj je kakovost le-teh na

Sprejeti so bili tudi naslednji zaključki:

- pripravi se strokovni članek v reviji SAD z objavo novih klonov;
- pripraviti se brošuro z opisi, slikami in podatki o novih klonih;
- pripravijo se strokovna srečanja za trsničarje;
- pripravi se več izobraževanj za kmetijske svetovalce in tehnologe;
- najmanj enkrat letno se sestanejo predstavniki trsničarjev in predstavnikov vinogradnikov z obema STS, kjer se seznanijo s poročilom o delu STS v preteklem letu in s programom dela STS v prihodnjem letu ter predlagajo aktivnosti, ki naj jih središči opravljata;
- nadaljuje se s pozitivno množično selekcijo, potrebno je najti finančna sredstva za njeno izvedbo (MKGP ali znotraj panoge);
- zagotovijo se dodatna finančna sredstva za delovanje obeh STS;
- potrebno je nadaljevati delo na področju introdukcije sort vinske trte.

zelo visoki ravni. Tuji kloni so vse preveč selekcionirani na količino pridelka, kakovost pa ni zadovoljiva.

Predstavljeni so bili tudi domači novi kloni sort vinske trte, ker pa jih vinogradniki še ne poznajo, je nujno potrebno izdelati brošuro z opisi in slikami novih klonov in podlag vinske trte. To nalogo sta si zadali selekcijsko-trsničarski središči (STS) Ivanjkovci in Vrhpolje, kjer v bodoče pričakujejo več strokovnega sodelovanja med trsničarji, tehnologi, KGZS in strokovnimi

inštitucijami. V STS pa od vinogradnikov in vinarjev pričakujejo predloge, na katerih sortah naj v bodoče delajo.

V zaključku razprave je bil izpostavljen problem množične pozitivne selekcije, za katero bi se morala zagotoviti sredstva, saj se na ta način ohranjajo avtohtone sorte in večletno strokovno delo na področju selekcije vinske trte.

» **ANDREJ REBERNIŠEK**
KGZS - Zavod Ptuj, in
» **VOJKO BIZJAK**

ZMAGA V ŠMIHELJ

Društvo podeželske mladine Šmihelj nad Mozirjem je 18. aprila osvojilo naziv zmagovalca kviza Mladi in kmetijstvo.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije in Zveza slovenske podeželske mladine sta v soboto, 18. aprila, v Dolah pri Litiji organizirali zaključni državni kviz Mladi in Kmetijstvo, in sicer v sodelovanju z DPM Hribci. Na njem je sodelovalo deset ekip, zmagovalk regijskih tekmovanj.

Udeleženci tekmovanja so morali pokazati odlično znanje z različnih področij: navzkrižna skladnost, gozdarstvo, odnosi z javnostjo in zakon o društvih. Največ znanja je v soboto pokazala ekipa DPM Šmihelj. Glavni namen te prireditve je, da želita Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije in Zveza slovenske podeželske mladine promovirati kmetijstvo med mladimi in spodbuditi druženje med njimi. Pred kvizom je potekala okrogla miza, na kateri so gostje Rok Sedminek, podpredsednik organizacije CEJA, Branko Ravnik, generalni direktor direktorata za kmetijstvo na MKGP, Ciril Smrkolj, predsednik KGZS, in Jože A. Čibej, višji predavatelj na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, razpravljali na temo Vpliv recesije na kmetijstvo. V sklopu prireditve so bila razstavljena najboljša likovna dela učencev in učenek osnovnih šol v okviru natečaja Zvoki podeželja.

Sobotna prireditev je pokazala, da je zanimanje mladih za kmetijstvo čedalje večje.

» **JOŽE OČKO**

Medved v Ljubljani

Sredi aprila je medved obiskal Rožnik in Mostec, najbolj obiskani rekreacijski lokaciji samem centru Ljubljane. Sicer obiski zveri v okolici naselij ter njihovo prostorsko širjenje kaže na njihovo preveliko število glede na zmožnosti okolja, v katerem živijo.

POTREBNO JE ZAGOTOVITI ENAKOPRAVNOST PREBIVALCEV

V Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije izražamo zaskrbljenost glede povečane prisotnosti medvedov v okolici naselij in mest. Prisotnost medveda in ostalih divjih zveri je stalnica v marsikaterem naselju Dolenjske in Notranjske. Zato smo pozvali državne organe, naj tovrsten način ukrepanja in obveščanja javnosti, kot smo mu bili priča v Ljubljani, izvajajo tudi drugod in tako zagotovijo enakopravnost prebivalcev ter varnost pred napadi in škodami tudi na stalnem območju pojavljanja zveri.

OPAZEN JE STALEN TREND ŠIRJENJE VELIKIH ZVERI V PROSTORU

Minister za okolje in prostor Karl Erjavec je 8. aprila podpi-

sal pravilnik o odvzemu 70 rjavih medvedov in desetih volkov. Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije smo mnenja, da predlagan odvzem ne bo rešil težav naraščanja škodnih primerov in pojavljanja zveri v bližini naselij, zato smo ministrstvu predlagali višji odvzem. Predlogi KGZS, rejcev drobnice ter peticija s strani županov osmih občin za povečan odvzem niso bili upoštevani. Ministrstvo smo opozorili, da bi se v primeru nadaljevanja in povečevanja obsega škod lahko začelo iskati odgovornost za stanje na terenu in da je potrebno takojšnje ukrepanje. Trenutno edina rešitev za takojšnje ukrepanje je odločba ministra za izreden odvzem, saj do jeseni lov zaradi lovopusta ni mogoč. Odstrel volkov bi se moral izvajati v skladu s prostorsko in časovno nevarnostjo

'Policisti so v celoti obkolili vse poti in dovoze na Rožnik ter ljudem zaradi lova na medveda prepovedali vstop v najbolj priljubljeno ljubljansko sprehajališče

povzročitve škode na premoženju. V letu 2007 je več kot tri četrtine škodnih dogodkov od volka nastalo od 1. marca do 31. septembra, zato je nedopustno, da se v tem času ne ukrepa. Zato smo že apelirali na Zavod za gozdo-

ve Slovenije, da naj na problematičnih območjih čim prej podajo predloge za izreden odvzem na Ministrstvo za okolje in prostor.

» MIHA KOPRIVNIKAR

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE NAKUPA ELEKTROMREŽ IN PAŠNIH APARATOV

Ministrstvo za okolje in prostor v letošnjem letu ponovno razpisuje sredstva za sofinanciranje nakupa elektromrež in pašnih aparatov, ki so jih upravičenci kupili po 9. maju 2008 in do 30. julija 2009, za namen preprečevanja nadaljnje škode, ki jo lahko povzročijo velike zveri (rjavi medved, ris, volk).

Predmet javnega razpisa

V okviru razpisa se sofinancira nakup elektromrež višine najmanj 106 cm in nakup akumulatorskih in baterijskih pašnih aparatov z energijo pulza najmanj 1,5 joule (J) ter omrežnih pašnih aparatov z energijo pulza najmanj 5 J. Skupna vrednost razpoložljivih sredstev razpisa je 90.000,00 evrov

Kdo je upravičen do nepovratnih sredstev

Za nepovratna sredstva se lahko potegujejo fizične in pravne osebe, ki imajo stalno prebivališča v Republiki Sloveniji in živijo na območjih, ki so določena za osrednji življenjski prostor velikih zveri, oziroma na območjih, kjer je v zadnjih treh letih prišlo najmanj dvakrat do škodnega dogodka zaradi velikih zveri.

Rok za prijavo, zahtevani pogoji in višina sredstev ter priznani strošek

Vloga na razpis na mora dospeti na Agencijo Republike Slovenije za okolje, Vojkova 1b, 1000 Ljubljana, najkasneje do 30. julija 2009 do 14. ure, ne glede na način prispetja. Ker se bodo nepovratna sredstva razdeljevala do porabe sredstev po vrstnem redu dospelja vlog, je pametno, da

se na razpis prijavite čim prej. Višina dodeljenih sredstev se bo določila v skladu z vloženo dokumentacijo in znaša 60 % predloženih sredstev vrednosti nakupa elektromrež ali pašnih aparatov, vendar največ 60 % priznanih stroškov nakupa (do 77,90 evrov za 50 m elektromreže oziroma do 456,00 evrov za pašni aparat).

Razpisna dokumentacija in dodatne informacije

Razpisna dokumentacija je vlagateljem na voljo v času razpisa na spletni strani <http://www.arso.gov.si/o%20agenciji/razpisi/>, na Agenciji za okolje, Vojkova 1b, 1000 Ljubljana, vsak ponedeljek, sredo in petek med 9. in 12. uro in vsako sredo med 14. in 16. uro ali na elektronskem naslovu: petra.ulamec@gov.si. Vse dodatne informacije lahko dobite pri g. Petri Ulamec z Agencije RS za okolje, tel. št. 01 280 40 20, ki je dosegljiva v ponedeljek, sredo in petek med 10. in 11. uro ter sredo med 14. in 16. uro ali pri gozdarski oziroma kmetijski svetovalni službi Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.

» EGON REBEC,
KGZS - Zavod Nova Gorica

Kupujmo domače!

Svet Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije je na marčevski seji podprl akcijo zbornice »Kupujmo domače«. Člani sveta se zavedajo, da je nujno potrebna večja in boljša promocija kakovostnih domačih pridelkov in izdelkov.

Na zadnji dan marca je v Čebelarskem domu na Brdu pri Lukovici potekala četrta redna seja sveta Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Na njej so med drugim imenovali Igorja Hrovatiča za direktorja Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS), predstavili akcijo »Kupujmo domače« ter spregovorili o težavah v mlečnem sektorju.

Igor Hrovatič, ki je od 15. septembra opravljal delo vršilca dolžnosti, je bil na seji sveta imenovan za direktorja Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, in sicer za mandatno dobo štirih let.

Vodstvo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije je javnosti na novinarski konferenci, ki je sledila seji, predstavilo akcijo KGZS »Kupujmo domače«, s katero želijo spodbuditi potrošnike k nakupu domačih pridelkov in izdelkov.

»Potrebna je večja in boljša promocija kakovostnih domačih pridelkov in izdelkov, zato se v KGZS zavzemamo za čimprejšnje oblikovanje zakona o generični promociji. Nujen je dvig ravni samooskrbe, saj v Slovenijo uvozimo 50 % hrane, zelenjave pa več kot 70 %.« je na novinarski konferenci poudaril predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Ciril Smrkolj.

Slovenski kmetje sodelujejo v shemah kakovosti, živila pridelujejo in predelujejo v skladu z uredbami in pravilniki, ki pomenijo izboljšanje kakovosti kmetijske pri-

delave, ter prispevajo k povečanju dodane vrednosti v kmetijstvu. Ob zagotovitvi kakovosti in varnosti pa nakup domačih proizvodov posredno prispeva k manjšemu

onesnaževanju okolja in ohranjanju delovnih mest v Sloveniji.

Glede problematike prireje mleka in zniževanja cen zaradi trenutno prevelike količine mleka na trgu, svet KGZS poziva ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da na prvem zasedanju Sveta ministrov EU predstavi problematiko nizkih odkupnih cen mleka in zahteva, da Komisija EU zadrži izvajanje postopnega povečanja mlečnih kvot. Obenem svet KGZS poziva Vlado RS, da sprejme potrebne ukrepe, ki bodo zavstavili padec odkupnih cen mleka in zagotovili pogoje za nadaljnjo prirejo mleka. Vlada RS mora v okviru svojih pristojnosti preprečiti dvig posrednih stroškov, ki vplivajo na prirejo mleka, in zagotoviti stoddostno vračilo trošarine na energente.

»TATJANA VRBOŠEK

Zahtevamo predstavnika kmetov v Ekonomsko-socialnem svetu

Člani odbora za socialno varnost, kmečko družino, kmečke žene in podeželsko mladino pri KGZS si bodo prizadevali, da bodo v teh težkih časih storili največ kar lahko, da se socialni položaj kmečkih družin ne bi poslabšal.

Odbor za socialno varnost, kmečko družino, kmečke žene in podeželsko mladino pri Kmetijsko gozdarski zbornici

Slovenije (v nadaljevanju odbor) je imel konstitutivno sejo 25. marca. Dnevni red seje je obsegal volitve predsednika in pod-

predsednika odbora, oblikovanje predlogov za program dela, obravnavo predlogov sprememb Zakona o zdravstvenem varstvu

in zdravstvenem zavarovanju, predstavitev ukrepov Pomoč mladim prevzemnikom kmetij in Zgodnje upokojevanje kme-

to. Za predsednika je bil izvoljen Tone Plevčak, za podpredsednika pa Jožica Arbiter in Jernej Redek.

Odbor bo skrbel za socialno varnost kmetov, spremljal zakonodajo s področja sociale, zdravstva, dela, družine in drugih področij delovanja odbora in se dejavno vključil v spreminjanje le-te. Sodeloval bo pri izdelavi zbiranke z informacijami o pokojninsko-invalidskem in zdravstvenem zavarovanju kmetov ter tudi sicer seznanjal kmete z možnostmi pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja in z drugimi socialnimi pravicami. Odbor bo obravnaval problematiko podeželske mladine in kmečkih žensk ter promoviral ugled slovenskega kmeta. **Odbor je obravnaval predloge sprememb Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju in**

sprejel naslednje sklepe:

- Odbor nasprotuje predlogu, da bi kmetje morali plačevati tudi prispevke delodajalca.
- Odbor se strinja s predlogom, da se prostovoljno zdravstveno zavarovanje priključi k obveznemu.
- KGZS bo pripravila analizo splošnega stanja pokojninskega, invalidskega in zdravstvenega zavarovanja kmetov.
- Vodstvo KGZS si mora pri Vladi Republike Slovenije še naprej prizadevati za vključitev predstavnika kmetov v Ekonomsko-socialni svet, ki ga sestavljajo predstavniki Vlade RS, delodajalcev in sindikatov in je ustanovljen z namenom obravnavanja vprašanj in ukrepov, ki se nanašajo na ekonomsko in

socialno politiko, in drugih vprašanj, ki zadevajo posebna področja dogovarjanja partnerjev.

Odbor se je seznanil z ukrepoma Pomoč mladim prevzemnikom kmetij in Zgodnje upokojevanje kmetov iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007–2013 in predlaga Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da se pri ukrepu Pomoč mladim prevzemnikom kmetij spremeni naslednje: rok prevzema kmetije, dvig finančne pomoči na upravičenca na 70.000 evrov ter se ukrep prilagodi tako, da bo razpis vedno odprt.

Pri ukrepu Zgodnje upokojevanje kmetov naj se:

- minimalna starost prenosni-

ka spremeni s 57 na 55 let, umakne pogoj, da mora biti prenosnik vsaj zadnjih 7 let pokojninsko in invalidsko zavarovan iz naslova kmetijstva,

- pogoj 5 ha primerljivih kmetijskih površin v lasti ob prenosu spremeni v 3 ha takšnih površin,
- najvišji znesek prejete rente poveča s 110.000 evrov na 180.000 evrov,
- čas izplačevanja rente poveča z 10 na 15 let.

Člani odbora vabijo vse kmete, da opozarjajo na težave, podajajo svoje pripombe ali zgolj posredujejo svoja mnenja. Kontaktni elektronski naslov: mateja.zajc@kgzs.si, telefon: (01) 513 66 45.

»MATEJA ZAJC

Obisk OE KGZS Slovenj Gradec v Ljubljani

Člani in vodstvo sveta območne enote Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (OE KGZS) Slovenj Gradec so se v začetku aprila odpravili na strokovno ekskurzijo na Primorsko. Na poti so se ustavili v Ljubljani na sedežu Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS), kjer sta jih sprejela direktor KGZS Igor Hrovatič in vodja sektorja za koordinacijo dela voljenih organov KGZS mag. Miran Naglič. Igor Hrovatič jim je na kratko predstavil delovanje KGZS in najpomembnejše funkcije, ki jih le-ta opravlja. Mag. Miran Naglič jim je predstavil delo voljenih organov. Po uvodnih predstavitvah se je razvil pogovor o težavah, s katerimi se srečujejo člani OE KGZS Slovenj Gradec pri svojem vsakdanjem delu. Najbolj so izpostavili problem klanja goveda na domu, kar v Sloveniji ni dovoljeno. Kot alternativo so predlagali tako imenovane vaške klavnice, ki bi delovale po avstrijskem vzorcu. Člani so precej kritičnih besed namenili tudi delu kontrolorjev na terenu. Pozdravili so nove obrazce za evidentiranje škode po divjadi, ki jih je ne dolgo nazaj pripravil zbornični urad KGZS.

»JERICA POTOČNIK

ZVEZA ZA TEHNIČNO KULTURO SLOVENIJE

SVETOVNO ORGANIZACIJO ORAČEV

V SODELOVANJU S

**PRIREJA ENO IZMED NAJVEČJIH
PRIREDITEV NA SVETU**

Slovenija 2009
Moravske Toplice, 4. - 5. september 2009

**56. WORLD PLOUGHING CONTEST
SVETOVNO PRVENSTVO V ORANJU**

OBIŠČITE NAŠO SPLETNO STRAN IN SE NAROČITE NA
BREZPLAČNO PREJEMANJE NAŠEGA ELEKTRONSKEGA
GLASILA »SPO novice«

www.spo2009.si

Partner SPO 2009 je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije.

Promet s kmetijskimi zemljišči, kmetijami in gozdovi

Tokrat se bomo osredotočili na promet s kmetijskimi zemljišči, kmetijami in gozdovi. Za nakup in prodajo kmetijskih zemljišč in gozdov namreč veljajo posebni pogoji in določene omejitve, ki jih morajo tako prodajalci kot tudi kupci upoštevati.

POJEM

S prometom kmetijskih zemljišč, kmetij in gozdov je mišljena njihova prodaja ali nakup. Če je parcela po namenski rabi opredeljena kot kmetijsko ali gozdno zemljišče, je potrebno upoštevati poseben postopek prometa, ki ga urejata Zakon o kmetijskih zemljiščih (ZKZ-UPBI, Uradni list RS, št. 55/03, v nadaljevanju zakon) in Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 67/02, 110/07). Namensko rabo zemljišča (stavbno, kmetijsko ali gozd) se lahko preveri na občini, na območju katere nepremičnina leži.

PONUDBA IN SPREJEM PONUDBE

Prodajalec vloži ponudbo za prodajo kmetijskega zemljišča, kmetije ali gozda v treh izvodih na upravno enoto, na območju katere leži pretežni del zemljišč, ki so predmet prodaje. Upravna enota nato ponudbo objavi na oglasni deski in na e-portalu. Ponudba visi na oglasni deski 30 dni, v tem času pa lahko vsi zainteresirani kupci pošljejo prodajalcu in upravni enoti pisno izjavo o sprejemu ponudbe. V primeru, da zemljišča prodajajo solastniki, se izjavo o sprejemu ponudbe pošlje vsem solastnikom (prodajalcem) in upravni enoti. Izjava o sprejemu ponudbe se pošlje s priporočeno pošto s povratnico.

Poudariti je potrebo, da izjava o sprejemu ponudbe zavezuje sprejemnika ponudbe, torej zainteresiranega kupca. Sprejemnik ponudbe lahko od ponudbe odstopi samo na podlagi sporazuma s prodajalcem; ob tem mora svoj odstop od ponudbe poslati priporočeno s povratnico prodajalcu in upravni enoti. Opozoriti želimo tudi, da je od trenutka, ko kupec sprejme ponudbo, le-ta zavezujoča tudi za prodajalca; prodajalec je vezan na svojo ponudbo in zato zemljišča ne more prodati nekomu, ki ponudbe ni sprejel. Če nihče v 30-dnevnem roku ne sprejme ponudbe, mora prodajalec, če še vedno želi prodati kmetijsko zemljišče, gozd ali kmetijo, svojo ponudbo ponoviti.

SKLENITEV PRODAJNE POGODBE

Prodajalec na ponudbi navede, katera zemljišča želi prodati. Načeloma velja, da se enemu kupcu prodajo vsa zemljišča, ki so našeta na ponudbi. Kupec in prodajalec za ponujena kmetijska zemljišča, kmetijo ali gozd skleneta prodajno pogodbo, ki mora biti v predmetu pogodbe in ceni enaka prodajalčevi ponudbi. Stranke se morajo zavedati, da upravna enota ne bo odobrila pogodbe, na kateri je navedena drugačna cena ali so navedene druge parcele, kot so bile dane v ponudbi.

ODOBRITEV PRAVNEGA POSLA

Po sklenitvi prodajne pogodbe je potrebno na upravni enoti vložiti vlogo za odobritev pravnega posla; rok za vložitev vloge je 60 dni od preteka roka za sprejem ponudbe. Če v zakonsko določenem roku vloga za odobritev pravnega posla ni posredovana na upravno enoto, je potrebno ponudbo za prodajo kmetijskega zemljišča, kmetije ali gozda ponoviti. Upravna enota z odločbo odobri pravni posel, če so izpolnjeni in upoštevani vsi zakonski pogoji; v nasprotnem primeru se odobritev zavrne.

Odobritev pravnega posla pa ni vedno potrebna. To velja za primere, če gre za pridobitev kmetijskega zemljišča, gozda ali kmetije, in sicer za promet med zakoncema oziroma zunajzakonskima partnerjema, lastnikom in njegovim zakonitim dedičem, razen če gre za promet z zaščiteno kmetijo, nadalje med solastnikoma, kadar je kmetijsko zemljišče, gozd ali kmetija v lasti dveh solastnikov, in na podlagi pogodbe o dosmrtnem preživljanju. Odobritev tudi ni potrebna, ko gre za promet na podlagi darila za primer smrti in izročilne pogodbe, razen če gre za promet z zaščiteno kmetijo, v primerih, ko je predmet pogodbe kmetijsko zemljišče ali gozd, na katerem stoji objekt (stavbišče in funkcionalno zemljišče),

ter v okviru kmetijskih prostorsko ureditvenih operacij. V vseh naštetih primerih izda upravna enota potrdilo, da odobritev pravnega posla ni potrebna.

PREDNOSTNI UPRAVIČENCI

Za promet s kmetijskimi zemljišči, kmetijami in gozdom veljajo tudi posebne določbe glede prednostnih upravičencev. Kupci s prednostno pravico po vrstnem redu so: (1) solastnik, (2) kmet, katerega zemljišče, ki ga ima v lasti, meji na zemljišče, ki je naprodaj (kmet mejaš), (3) zakupnik zemljišča, ki je naprodaj, (4) drug kmet, (5) kmetijska organizacija ali samostojni podjetnik posameznik, ki jima je zemljišče ali kmetija potrebna za opravljanje kmetijske oziroma gozdarske dejavnosti, (6) Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije za Republiko Slovenijo. V primeru, da je znotraj posamezne skupine prednostnih upravičencev več oseb, ima prednost (1) kmet, ki mu kmetijska dejavnost pomeni edino ali glavno dejavnost, (2) kmet, ki zemljišče sam obdeluje, (3) kmet, ki ga določi prodajalec.

Če prodajalec ne upošteva prednostne pravice posameznih prednostnih upravičencev, ki imajo prednostno pravico (torej lastnik s prednostnim upravičencem noče skleniti prodajne pogodbe), ga lahko prednostni upravičenec toži na sklenitev pogodbe.

NAKUP GOZDA

Omenimo še nekaj posebnosti, ki veljajo pri prometu z gozdnimi parcelami; nanašajo se na pred-

nostne upravičence. Prednostni upravičenci pri nakupu gozdov so: (1) Republika Slovenija, če gre za varovalne gozdove ali za gozdove

s posebnim namenom, (2) lokalna skupnost pri gozdovih s posebnim namenom, (3) lastnik, katerega zemljišče meji na gozd, ki se prodaja,

in (4) lastnik, katerega gozd je najbližje gozdu, ki se prodaja.

» GAŠPER CERAR

MEDNARODNA DEJAVNOST

Podnebne spremembe in EU

Evropska komisija je v začetku aprila predstavila belo knjigo, v kateri je določila ukrepe, ki so potrebni za to, da se bo Unija lažje odzvala na podnebne spremembe.

Razlog za pripravo t.i. bele knjige o podnebnih spremembah je dejstvo, da bodo v naslednjih petdesetih letih podnebne spremembe zelo verjetno pomembno vplivale na kmetijstvo. Pospešile bodo izgubo ekosistemov in biotske raznovrstnosti. Vplivi se bodo razlikovali po regijah, še posebej pa bodo občutljiva priobalna in gorska območja ter poplavne ravnice. Po najnovejših ugotovitvah bodo vplivi podnebnih sprememb opaznejši in močnejši, kot je v poročilu iz leta 2007 napovedal Medvladni forum o podnebnih spremembah. Okvir, ki ga je predstavila Komisija, za prilagajanje na vplive podnebnih sprememb v EU določa dvofazni strateški pristop. Ta celostni in strateški pristop do-

polnjuje ukrepe, ki jih sprejmejo države članice.

Bela knjiga je okvir, s pomočjo katerega se lahko Evropska unija in njene države članice pripravijo na posledice podnebnih sprememb. Prva faza strategije se bo izvajala do leta 2012 in bo postavila temelje za pripravo celostne strategije EU za prilagajanje od leta 2013 naprej. Strategija naj bi izboljšala naše razumevanje podnebnih sprememb in se osredotočila na možne ukrepe za prilagoditev ter načine za vključitev prilagajanja v ključne politike EU.

Komisija bo ustanovila Usmerjevalno skupino za vplive in prilagajanje (IASG). Sestavljali jo bodo predstavniki držav članic EU, ki sodelujejo pri pripravi nacionalnih in regionalnih programov za prilagajanje. Ti se bodo posvetovali

s predstavniki civilne družbe in znanosti, pomagale pa jim bodo tudi tehnične delovne skupine, med drugim skupina s področja kmetijstva. Do leta 2011 bo Komisija ustanovila mehanizem za izmenjavo informacij o vplivih podnebnih sprememb.

Generalni sekretar evropske

organizacije kmetov in kmetijskih združenj COPA-COGECA Pekka Pesonen je kritičen do objavljenega dokumenta, ker ne daje globljega pomena vplivom klimatskih sprememb na proizvodnjo hrane.

» SAŠA HOČEVAR

POVABILO K PRIJAVI INTERESA

Vlada Republike Makedonije, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in vodno gospodarstvo namerava povabiti potencialna podjetja k nakupu presežkov kmetijskih proizvodov in živil, ter njihovi prodaji na mednarodnih trgih.

Makedonija je največji pridelovalec svežega sadja in zelenjave v regiji, z obsežnim pridelkom specifičnih sezonskih živil po posameznih področjih.

Vsako področje prideluje določen asortiman kmetijskih proizvodov glede na klimatske razmere.

Glavni kmetijski proizvodi namenjeni prodaji so: paradižnik, krompir, lubenice, zelje, čebula, breskve, namizno grozdje, jabolka, kumare, paprika in orientalski tobak.

Na začetku želimo identificirati potencialne partnerje preko Prijav interesa (Expressions Of Interest – EOIs) s strani trgovskih družb, ki imajo izkušnje na področju prodaje sadja in zelenjave ter ostalih kmetijskih proizvodov in živil.

Prijavo interesa pošljite v angleškem jeziku na naslov Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in vodno gospodarstvo, Leninova 2, 1000 Skopje, Republika Makedonija do 22. maja 2009.

Prijava interesa naj vključuje: opis vašega podjetja ali konzorcija, seznam podobnih referenčnih projektov v zadnjih petih letih in vaše izkušnje pri prodaji hitro pokvarljivih kmetijskih proizvodov. Za dodatne informacije smo vam na razpolago na spodnjem naslovu.

Republika Makedonija
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in vodno gospodarstvo
Oddelek mednarodnih odnosov
tel: ++389023127 760
faks: ++389023124 224
e-pošta: Biljana.Petrovska@mzsv.gov.mk

www.mzsv.gov.mk

COPA IMA NOVEGA PREDSEDNIKA

Konec aprila so na sedežu organizacije evropskih kmetov COPA potekale volitve v predsedstvo. Za predsednika je bil za obdobje dveh let izvoljen predstavnik Irske **Padraig Walshe**. Padraig Walshe je od leta 2007 predsednik irske kmečke zveze IFA. Z ženo vodita družinsko kmetijo, ki je usmerjena v proizvodnjo mleka.

ODLOČITE SE ZA NAJBOLJŠE ZAVAROVANJE POSEVKOV IN PLODOV

Slovenija je po površini razmeroma majhna, po razgibanosti in klimi pa zelo pestra dežela, saj na vreme vplivajo mediteranska, alpska in panonska klima. Klimatske in talne razmere naj bi nudile ugodne naravne danosti za gojenje različnih vrst kmetijskih kultur, tako za tržno pridelavo kot za pridelavo za lastne potrebe. Vendar pa vedno ni tako. Vse pogostejše toče, požari, viharji, spomladanske pozebe, poplave in druge nevarnosti močno oklestijo pričakovan pridelek. Ker tovrstne naravne nesreče lahko pričakujemo tudi v prihodnje, se moramo vsak na svoj način prilagajati spremenjenim razmeram. Prva tovrstna prilagajanja so že opazna pri ponudbi kmetijskih zavarovanj na slovenskem trgu. Da bi izvedeli kaj več o spremembah na področju zavarovanj posevkov in plodov, smo se pogovarjali z *Alešem Zupanom*, direktorjem kmetijskih zavarovanj.

Katere so glavne spremembe v ponudbi zavarovanja posevkov in plodov v letu 2009?

Najbolj opazna sprememba je prilagoditev višine zavarovalne premije. Ta ukrep je bil zaradi množičnih škod v letu 2008 nujen in s strani zavarovancev že tudi pričakovan. Zaradi istih razlogov smo v zavarovalnici pričeli različno obravnavati posamezne skupine kmetijskih kultur in jih kategorizirati v različne rizične skupine. Ravno tako smo pri določenih zavarovanjih pričeli različno obravnavati soudeležbo zavarovanca pri škodi.

Kaj to pomeni za zavarovanca - kmeta?

Soudeležba zavarovanca pri škodi v praksi pomeni, da zavarovanec ali kmet sklene zavarovanje, ki vključuje t.i. odbitno franšizo. S tem prevzame del rizika sam. To pomeni, da v primeru, kadar so zavarovani posevki ali plodovi minimalno ali le delno poškodovani, zavarovalnica ni dolžna izplačati škode (zavarovalnine) oziroma jo je dolžna izplačati v skladu z dogovorom iz zavarovalne police. Dobra stran teh zavarovanj pa je, da so bistveno cenejša, zavarovalnica pa je v določenih primerih zavezana izplačati škodo tudi v višini sto odstotkov zavarovalne vsote zavarovanega pridelka.

Zakaj ste se odločili za te ukrepe?

Ker je t.i. potrebna zavarovalna premija za pokrivanje nastalih škod iz leta v leto višja, kar za kmeta in državo predstavlja vsako leto višji strošek. Ne smemo pozabiti, da v letu 2009 država ta zavarovanja sofinancira že v višini 50 %, kar je največ, kolikor dopušča evropska zakonodaja, in je za slovenske kmetijske proizvajalce velika ugodnost.

In kako se te spremembe odražajo skozi zavarovalne produkte, ki jih nudite v Zavarovalnici Triglav?

Posevke in plodove, ki jih kmetje in kmetijska gospodarstva redno zavarujejo, smo glede zavarovanja razdelili v skupine:

- poljščine: žita, krmne rastline, industrijske rastline in drugo, kjer glede zavarovanja ni sprememb;
- vinogradi in hmelj, kjer osnovno zavarovanje temelji na soudeležbi zavarovanca pri škodi z možnostjo odkupa t.i. odbitne franšize;
- sadovnjaki in vrtnine na prostem, kjer zavarovanje temelji na soudeležbi zavarovanca pri škodi ter
- sadovnjaki pod protitočnimi mrežami in vrtnine v rastlinjakih oziroma tunelih, kjer nudimo visoko jamstvo za nizko zavarovalno premijo.

Kaj torej priporočate zavarovancem?

Vsaj naj se vpraša, kaj je osnovni namen zavarovanja. Ali je to korektna obravnava in pravočasno izplačilo resnih škod po nižji zavarovalni premiji ali je to pogosto obravnavanje tudi zelo majhnih škod, ki zavarovanca eksistenčno ne ogrožajo - seveda po bistveno višji zavarovalni premiji. Drugo, kar priporočam, pa je, da se odločijo tudi za zavarovanje pridelkov pod protitočnimi mrežami, v rastlinjakih in tunelih, ker vidimo, da nas narava vedno lahko preseneti. In ne pozabite - zavarovanje posevkov in plodov se lahko sklene kadarkoli v času vegetacije, vendar najpozneje do prvega škodnega dogodka na območju, kjer je zavarovanec.

ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d.d.

27. april in 1. maj

Dan upora proti okupatorju (včasih Dan osvobodilne fronte) je državni praznik, ki ga v Sloveniji praznujemo 27. aprila. Na ta dan leta 1941 je bila v Ljubljani ustanovljena Osvobodilna fronta slovenskega naroda v hiši književnika Josipa Vidmarja. Prvotno ime ob ustanovitvi je bilo »Protiimperialistična Fronta«. Nastala je deset dni zatem, ko je jugoslovanska vojska v Beogradu podpisala vdajo, in dobrih 14 dni po okupaciji Slovenije.

Praznik dela je mednarodni praznik delavstva, ki ga 1. maja praznujejo v večini držav sveta, redka izjema so ZDA. Praznik je izvorno spomin na krvave demonstracije v amerškem Chicagu v teh dneh leta 1886, zna-

ne pod imenom Haymarketški izgredi. V današnjem času je obeleževanje prvega maja še vedno močno povezano z velikimi zborovanji ali protesti delavcev po mnogih mestih celega sveta, navadno pa jih organizirajo delavski sindikati. Temu pa ni tako v Združenem kraljestvu in Združenih državah Amerike, kjer je, zlasti v slednjih, protikomunistična politika v prvi polovici 20. stoletja, ukinila praznovanje prvega majskega dne in ga nadomestila z dnevom prava. V Sloveniji prvi maj obeležujemo zlasti s kresovi, predvsem delavci pa z rdečimi nageljni počastijo spomin na krvni davek delavcev v Chicagu.

» ROBERT PEKLAJ

Ajdov krapec

Testo:

200 g ajdove moke,
100 g pšenične moke,
2 dcl vrele vode,
sol,
koruzni zdrob

Nadev:

500 g domače skute,
2 dcl kisle smetane,
1 jajce,
1 dcl kisle smetane za premaz,
sol, po želji sladkor

Ajdovo moko poparimo z vročo slano vodo. Premešamo in počakamo, da se malo ohladi, nato ji primešamo pšenično moko in zgnetemo gladko testo. To na pomokani deski tanko razvaljamo na velikost loparja. Lopar potrosimo s koruznim zdrobom in nanj položimo testo. Premažemo s pripravljenim nadevom iz skute, smetane, jajca in sladkorja. Pečemo v krušni peči, lahko tudi v pečici, vendar potem okus ni enak. Krapec ponudimo topel.

POVABILO K PRIJAVI INTERESA

Vlada Republike Makedonije, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in vodno gospodarstvo namerava postaviti prodajno-distribucijske centre, ki bodo namenjeni prodaji presežkov kmetijskih proizvodov in živil. V prvem planu želi, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in vodno gospodarstvo Republike Makedonije postaviti prodajno-distribucijske centre za kmetijske proizvode in živila v naslednjih regijah: Gevgelija-Bogdanci (vsi sezonski proizvodi - paradižnik, kumare, zelje, mladi krompir, melone, lubenice, itd.), Bitola (paradižnik, jabolka, kumare), Sv.Nikole (paprika, paradižnik, lubenice), Tetovo (jagode, jabolka), Debarca (krompir, čebula), Resen (jabolka, češnje, višnje), Kocani (paprika, čebula) in Bosilovo (vsi sezonski proizvodi - paradižnik, kumare, zelje, mlad krompir, melone, lubenice, itd.).

Makedonija je največji pridelovalec svežega sadja in zelenjave v regiji, z obsežnim pridelkom specifičnih sezonskih živil po posameznih področjih.

Vsako področje prideluje določen asortiman kmetijskih proizvodov, glede na klimatske razmere in sestavo tal oz. zemljo.

Na začetku želimo identificirati potencialne partnerje, ki imajo interes za izgradnjo in organizacijo delovanja prodajno-distribucijskih centrov. Omenjen krog interesentov bomo zbrali na podlagi Prijav interesa (Expressions Of Interest -EOIs) s strani podjetij in/ali konzorcijev, ki imajo izkušnje na področju financiranja, izgradnje in delovanja prodajno-distribucijskih centrov za kmetijske proizvode in živila. Tovrstni centri bodo opravljali funkcijo odkupa kmetijskih proizvodov in živil od lokalnih kmetov in živilskih podjetij, usklajevanja, pakiranja, shranjevanja in distribucije proizvodov v skladu s potrebami trga.

Prijavo interesa pošljite v angleškem jeziku na naslov Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in vodno gospodarstvo, Leninova 2, 1000 Skopje, Republika Makedonija do 22. maja 2009.

Prijava interesa naj vključuje: opis vašega podjetja ali konzorcija, seznam podobnih referenčnih projektov v zadnjih petih letih in vaše kapacitete za prodajo tovrstnih proizvodov.

VABLJENE TUDI PRODAJNE VERIGE.

Poslovni načrt modela prodajno-distribucijskih centrov in dodatne informacije so vam na voljo na spodnjem naslovu:

Republika Makedonija
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in vodno gospodarstvo
Oddelek mednarodnih odnosov
tel: ++389023127 760
faks: ++389023124 224
e-pošta: Biljana.Petrovska@mzsv.gov.mk

www.mzsv.gov.mk

VABIMO

PIONEER.
A DUPONT COMPANY

Za doseganje visokih in kvalitetnih pridelkov zrnja in silaže koruze vam ponujamo izbrane hibride Pioneer za setev v letu 2009

Pioneer Šampioni za setev 2009

PR38 A79 FAO 330 NOV rekord v pridelku in nizki vlagi	PR37 K92 FAO 370 NOVA zvezda, izjemna kvaliteta in pridelok
PR38 A24 FAO 380 dolgoletni šampion	PR37 N01 FAO 390 brez konkurence
PR37 D25 FAO 400 dolgoletni rekordar	PR37 F73 FAO 410 izjemen v suši in silaži
PR36 K67 FAO 450 brez konkurence	PR34 N43 FAO 580 za Primorsko

Poleg šampionov so v ponudbi še ostali preizkušeni in poznani hibridi koruze Pioneer.

Nova izjemna sorta lucerne, ki je v poizusih prekašala vse sorte v pridelku in kvaliteti; **LUCERNA PR57N02** kvaliteta št. 1.

Silirni dodatek za siliranje trave, ki pospešuje vrenje in preprečuje ponovno gretje: **Pioneer® 11G22**.

Pioneer® 11H50 - edini silirni dodatek, primeren za siliranje lucerne.

S Pioneer hibridi do maksimalnih pridelkov in kvalitete.

**PIONEER
KLUB 2009**

Kupite 8 vreč 25 MK koruze Pioneer in paket je vaš!

KOLIČINSKI POPUST

Ob nakupu 16 vreč in več dobite še poseben popust in sicer 1 EUR za vsako vrečo!

[HTTP://SLOVENIA.PIONEER.COM/](http://slovenia.pioneer.com/)

Pioneer Semens Holding GmbH, Parsdorf, PSH poslovno sodelovanje: Podružnica Marita Sobota, Marilavska 10, 9000 M Sobota, tel. 02 521 36 20, fax 02 521 36 29

© Zbiranje podatkov registriranih ali nepregistriranih v skladu s strani PIONEER in sili dodatek Pioneer, PIONEER, Pioneer, ZD

Tehnologija, ki daje več!

Nagradna akcija »S kmetije za Vas« - poziv k prijavi

Že štirinajsto leto zapored vas vabimo k sodelovanju v nagradni akciji, ki jo organizirata Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije in ČZD Kmečki glas.

Kdo lahko sodeluje?

Sodelujejo lahko kmetije, ki na kakršenkoli način tržijo svoje pridelke in izdelke. Prijavijo se lahko tudi kmetije, ki so v preteklosti v akciji že sodelovale, pa so pomembno izboljšale svojo ponudbo in način prodaje.

Kako in do kdaj se prijavite?

Do 20. maja 2009 pošljite izpolnjeno prijavnico skupaj z opisom pridelka oz. izdelka in načina prodaje ter morebitnimi fotografijami in promocijskim gradivom na naslov:

Milena Kulovec, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Celovška 135, 1000 LJUBLJANA, s pripisom »S kmetije za Vas«.

PRIJAVNICA

Prijavljam se na nagradno akcijo »S kmetije za Vas«. Ime in priimek:

Naslov:

Pošta:

Telefon, mobilni telefon:

Neposredno tržimo naslednje pridelke oz. izdelke:

Prilagam (obkrožite ustrezno):

- opis izdelka in načina prodaje,
- fotografije izdelka in prodajnega prostora,
- promocijski material,
- drugo.

VABILO K SODELOVANJU NA PRIREDITVI

Podeželje v mestu – Pridelano in ponujeno z ljubeznijo na ljubljanski tržnici v soboto, 6. junija 2009

Vabimo kmetije, društva, združenja in zveze, da se nam pridružite na promocijsko-prodajni prireditvi Podeželje v mestu.

Pisne prijave sprejemamo do zasedbe mest na naslov: Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (za Podeželje v mestu), Celovška 135, 1000 Ljubljana, ali po elektronski pošti na naslov tatjana.vrbosek@kgzs.si ali robert.peklaj@kgzs.si. Prijavnina za stojnico je 11 evrov. Plačate jo po prejemu položnice. V prijavi navedite vaše kontaktne podatke, kaj ponujate ter kopije sledečih dokumentov: Prodaja pridelkov - potrdilo o lastni pridelavi, ki ga dobite pri pristojnem organu lokalne skupnosti (na občini) in Prodaja izdelkov - priglasitveni list ali odločbo o registraciji dopolnilne dejavnosti ter fotokopijo izpisa o registraciji pri pristojnem nadzornem organu: za živila živalskega izvora izpis o registraciji iz VURS-a, za živila rastlinskega izvora izpisa iz registra pri ZIRS-u. Pogoji za sodelovanje je plačan članski prispevek Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije!

Za dodatne informacije pokličite na telefon: 01 51 36 641 oz. 041 366 504 (Tatjana Vrbošek).